

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

"Службен весник на Република
Македонија" излегува по потреба.
Рок за рекламација 15 дена

Вторник, 22 јануари 2002
Скопје

Број 3

Год. LVIII

Аконтацијата за 2002 година изнесува
8.000 денари. Овој број чини 120
денари. Жиро сметка 300000000188798

43.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА НАРОДНАТА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Се прогласува Законот за Народната банка на Република Македонија,
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 15 јануари 2002 година.

Бр. 07-139/1
15 јануари 2002 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Стојан Андов, с.р.

ЗАКОН

ЗА НАРОДНАТА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

И. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува работењето и организацијата на Народната банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народна банка).

Член 2

Народната банка е централна банка на Република Македонија. Народната банка е единствена емисиона банка во Република Македонија.

Член 3

Основна цел на Народната банка е одржување на ценовната стабилност.

Народната банка ја поддржува економската политика на земјата и финансиската стабилност на земјата, без да се загрози остварувањето на основната цел, почитувајќи ги начелата на пазарната економија.

Член 4

Народната банка е независна во остварување на функциите доверени со овој и други закони.

При остварувањето на функциите Народна банка и членовите на органите надлежни за донесување на одлуки не бараат и не добиваат инструкции од органите на државната власт и органите на државната управа.

Член 5

Народната банка е правно лице, во целосна државна сопственост, со финансиска и административна самостојност.

Член 6

Народна банка ги извршува своите активности на територијата на Република Македонија.

Седиштето на Народната банка е во Скопје.

Печатот на Народната банка го содржи називот на Народната банка на македонски јазик и грбот на Република Македонија.

II. КАПИТАЛ НА НАРОДНАТА БАНКА

Член 7

Капиталот на Народната банка се состои од основен капитал и општи резерви.

Капиталот на Народната банка не може да се пренесува или да е предмет на било какво оптоварување.

Член 8

Основниот капитал на Народната банка изнесува 1.254.717.815,50 денари и може да се зголемува со распоредување на нето добивката.

За зголемување на основниот капитал на Народната банка потребна е претходна согласност од Владата на Република Македонија.

Член 9

Општите резерви на Народна банка се формираат и користат на начин утврден со овој закон.

III. ФУНКЦИИ НА НАРОДНАТА БАНКА

Член 10

Народната банка, во рамките на своите права и одговорности, ги врши следниве функции:

- ја изготвува и ја спроведува монетарната политика;
- ја регулира општата ликвидност на банкарскиот систем;
- ја регулира ликвидноста во плаќањата спрема странство;
- ја спроведува политиката на девизниот курс на денарот;
- управува и ракува со девизните резерви;
- го уредува платниот систем, во согласност со закон;
- ги координира плаќањата и порамнувањата на сметките меѓу банките и врши дистрибуција на готовина;
- врши супервизија на банките и штедилниците;
- издава книжни и ковани пари;
- откупува ретки и оригинални монети од тлото на Република Македонија;
- врши работи за сметка на органите на државната власт и органите на државната управа и
- ја претставува Република Македонија во меѓународните финансиски институции, согласно со овој закон.

Член 11

За остварување на функциите од членот 10 на овој закон, Народната банка ги определува инструментите и мерките.

1. Монетарна политика

1.1. Операции на финансиските пазари

Член 12

Народната банка учествува на финансиските пазари за остварување на основната цел преку:

- директно купување и продавање на финансиски инструменти;
- договори за реоткуп на финансиски инструменти и
- купување и продавање на благородни метали.

1.2. Задолжителна резерва

Член 13

Народната банка ја дефинира основата за пресметување и издвојување на задолжителната резерва на банките и штедилниците, го пропишува процентот на задолжителната резерва, начинот и роковите за пресметување и издвојување на задолжителна резерва и условите за користење на задолжителна резерва.

Народната банка ја утврдува висината на каматните стапки по кои се пресметува и плаќа каматата на издвоената задолжителна резерва на банките и штедилниците кај Народната банка.

Член 14

Во случај на неисполнување на обврската за издвојување на задолжителна резерва, односно непочитување на условите за користење на задолжителна резерва, Народната банка применува казни каматни стапки и изрекува мерки утврдени со овој и друг закон.

1.3. Емисија на хартии од вредност

Член 15

За целите на монетарната политика, Народната банка може да издава хартии од вредност.

Народната банка ги определува субјектите и условите за тргување со хартиите од вредност од ставот 1 на овој член.

1.4. Кредитни операции

Член 16

Народната банка може да одобрува краткорочни кредити на банки и штедилници во земјата под услов кредитот да е осигуран со инструменти за обезбедување.

Народната банка ги утврдува условите за склучување на договори за кредит и видовите и условите за користење на инструментите за обезбедување.

1.5. Каматна политика

Член 17

Народната банка самостојно ги определува и објавува сопствените каматни стапки.

2. Одржувањето на ликвидноста во плаќањата спрема странство

Член 18

Народната банка учествува во изготвувањето на проекцијата на платниот биланс на Република Македонија и го следи нејзиното извршување.

Член 19

Народната банка, во согласност со проекцијата на платниот биланс, ги следи кредитните односи со странство.

Доколку утврди отстапувања од проекцијата на платниот биланс, Народната банка ја информира Владата на Република Македонија и предлага мерки за спречување, односно отстранување на причините кои придонесуваат за отстапување од проекцијата на платниот биланс.

2.1. Политика на девизниот курс

Член 20

Народната банка, по претходна согласност од Владата на Република Македонија, ја утврдува политиката на девизниот курс на денарот.

Народната банка ја спроведува политиката на девизниот курс на денарот во согласност со остварувањето на основната цел.

Член 21

Народната банка ја спроведува политиката на девизниот курс на денарот, преку:

- купување и продавање, девизи, хартии од вредност во странска валута и благородни метали и
- банкарски операции со домашни и странски институции.

Член 22

Народната банка, во свое име и за своја сметка, може да се задолжува во странство со краткорочни кредити до една година, до 3% од висината на нето девизните резерви.

Народната банка во свое име, а за сметка на Република Македонија, може да се задолжува само врз основа на закон.

Член 23

Заради одржување на ликвидноста во плаќањата спрема странство, Народна банка може да пропише обврска на овластените банки да држат определен износ на ликвидни девизни средства и други мерки за кои е овластена со закон.

Член 24

Народната банка врши надзор на девизното работење на банките и менувачките работи на менувачниците.

Народната банка врши посреден надзор и на другите резиденти, согласно со Законот за девизното работење.

Доколку преку надзорот се утврдат незаконитости и неправилности во работењето на субјектите од ставовите 1 и 2 на овој член, Народната банка презема мерки согласно овој и друг закон.

2.2. Управување и ракување со девизните резерви на Република Македонија

Член 25

Народната банка управува и ракува со девизните резерви на Република Македонија.

Член 26

Девизните резерви на Република Македонија со кои ракува Народната банка се држат во земјата во трезорот на Народната банка во конвертибилна странска валута, злато и странски државни хартии од вредност и на сметка во странство во вид на депозити во девизи, злато и странски хартии од вредност.

Член 27

Министерот за финансии и гувернерот на Народната банка склучуваат договор за управување и ракување со девизните резерви на Република Македонија.

Член 28

Пласирањето и чувањето на девизните резерви се врши според критериумите на сигурност, ликвидност и рентабилност, при што се има предвид рочната и валутната структура на плаќањата спрема странство.

3. Платен систем

Член 29

Народната банка ги координира плаќањата и порамнувањата на сметките меѓу банките и врши дистрибуција на готовина на банките.

Народната банка врши надзор над законитоста и функционирањето на платниот систем во согласност со овој и други закони.

Народната банка отвора и води сметки на банки, трезорска сметка, сметки на фондови, депозитни сметки на брокерски друштва и други сметки кои со закон е пропишано да се водат во Народната банка и врши плаќање од сметките.

Член 30

Народната банка е агент на органите на државната власт во платниот промет со странство.

4. Супервизија

Член 31

За обезбедување и одржување на сигурен и стабилен банкарски систем, почитувајќи ги меѓународните стандарди, Народната банка донесува одлуки и пропишува методологии и стандарди.

Гувернерот на Народната банка, пропишува подетален начин на водење на сметководство на банките и штедилниците, во согласност со прописите за сметководството и општо прифатените сметководствени стандарди.

Член 32

Народната банка врши супервизија на банките и штедилниците.

Со супервизијата Народната банка ја оценува усогласеноста на работењето на банките и штедилниците со прописите и супервизорските стандарди.

Супервизијата се врши посредно, преку перманентно вонтеренско следење на документацијата што банките и штедилниците ја доставуваат до Народната банка и непосредно, со теренска контрола во самата банка и штедилница, преку целосна или делумна контрола на работењето на банката и штедилницата.

Банките и штедилниците се должни по барање на Народната банка да ја доставуваат потребната документација и податоци за вршење на супервизијата од овој член.

Народната банка врши надзор и на работењето на субјектите кои согласно со Законот за банките се сметаат за поврзани со банките.

Член 33

Доколку со супервизијата од членот 32 на овој закон се утврди непридржување на банките, односно штедилниците кон пропишаните стандарди и се констатираат неуредности и неправилности во спроведувањето на прописите, гувернерот е должен да преземе мерки против банката, односно штедилницата и да определи рокови за усогласување со стандардите и за отстранување на утврдените неуредности и неправилности.

Член 34

Покрај мерките од членовите 85 и 86 од Законот за банките гувернерот, со решение, може да ги преземе и следниве мерки:

- 1) забрана за вршење на дел или сите финансиски активности;
- 2) ограничување на користење средства од примарната емисија;
- 3) ограничување на порастот на пласманите;
- 4) запирање на вршење на девизно-валутни и менувачки работи во земјата;
- 5) исклучување од учество на девизниот пазар;
- 6) запирање на плаќањата кон странство, освен плаќањата по пристигнати обврски и
- 7) ограничување на задолжувањето во странство.

Народната банка врши надзор над спроведувањето на мерките од ставот 1 на овој член.

Гувернерот може да овласти работник од Народната банка кој ќе врши надзор над спроведување на мерките и во самата банка.

Против решение од ставот 1 на овој член може да се поднесе жалба до Советот на Народната банка во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

Жалбата против решението од ставот 1 на овој член не го задржува решението од извршување.

Член 35

Народната банка утврдува настанување на состојба на неликвидност на банка и штедилница и презема мерки.

Народната банка може да ја исклучи од платниот промет банката или штедилницата која е неликвидна.

Народната банка со одлука ги утврдува условите за преземање мерки и за исклучување од платниот промет на неликвидна банка и штедилница.

За исклучување од платниот промет заради неликвидност на банката или штедилницата, Народна банка ги известува:

- Собранието на банката, односно штедилницата;
- Клириншката кука и
- Централниот депозитар за хартии од вредност.

Член 36

Доколку, и покрај преземените мерки од членот 34 став 1 на овој закон, финансиската состојба во банката или штедилницата не се подобри, гувернерот донесува решение со кое на банката, односно штедилницата и се укинува дозволата за основање и работа.

Член 37

Народна банка не одговара за штетите спрема трети лица што можат да настанат поради мерките за зачувување на стабилноста и сигурноста на одделна банка и штедилница или банкарскиот систем во целина, преземени од страна на супервизијата, освен во случаите кога супервизијата ги пречекорила овластувањата пропишани со закон.

Супервизорот или лице кое повеќе не е супервизор (промена на работно место, пензија) не одговара за штетите спрема трети лица што можат да настанат поради мерките за зачувување на стабилноста и сигурноста на одделна банка и штедилница или банкарскиот систем во целина, освен во случаите кога супервизорот или лицето е осуден за кривично дело во врска со работењето со правосилна пресуда.

Доколку лицето од ставот 2 на овој член е ослободено од одговорност, трошоците предизвикани од водење на судска постапка против него ги поднесува Народната банка.

Член 38

Народната банка може да разменува информации со супервизорски органи на други земји за супервизијата на меѓународно активни банки.

Народната банка може да одобри теренска контрола на странска банка, подружница на странска банка и филијала на странска банка во Република Македонија од страна на супервизорските органи на земјата во која се наоѓа седиштето на банката основач.

Примерок од записникот од извршената контрола од ставот 2 на овој член, задолжително се доставува до Народната банка во рок од два месеца од извршената контрола.

За остварување на правото од ставовите 1 и 2 од овој член, Народна банка бара од супервизорските органи од другите земји да обезбедат правна и оперативна способност за обезбедување доверливост на податоците.

Информациите од ставот 1 на овој член и записникот од ставот 3 на овој член претставуваат службена тајна.

Член 39

За извршување на функциите предвидени со овој закон, Народна банка може да бара податоци за сопственоста на хартиите од вредност кои се чуваат кај Централниот депозитар за хартии од вредност.

5. Воспоставување информативен систем

Член 40

За извршување на функциите, Народната банка прибира, обработува, објавува и дистрибуира податоци и информации.

Народната банка ги пропишува начинот и обемот на прибирање и на обработка, дистрибуирање и објавување на прибраните податоци и информации.

Член 41

Народната банка и Министерството за финансии разменуваат податоци и информации релевантни за функционирање на монетарниот и финансискиот систем.

Податоците и информациите за поединечни физички и правни лица, добиени во врска со извршување на функциите на Народната банка, претставуваат службена тајна.

6. Издавање на книжни и ковани пари**Член 42**

Народната банка има исклучиво право да издава книжни и ковани пари, кои се деноминирани во денари и претставуваат законско средство за плаќање во Република Македонија.

Народната банка ги утврдува апоените и основните белези на книжните и кованиците пари што ги издава.

Член 43

Изработката и дистрибуцијата на книжните и кованиците пари од член 42 на овој закон е во надлежност на Народната банка.

Член 44

Народната банка ги повлекува од оптек книжните и кованиците пари кои престанале да бидат законско средство за плаќање.

Повлекувањето и замената на книжните и кованиците пари се врши во рокови и на начин утврден со одлука на Народната банка.

Народната банка е должна во јавно гласило да ја објави одлуката за роковите и начинот за повлекување и замена на книжните и кованиците пари.

По истекот на јавно објавениот рок, книжните и кованиците пари кои се повлекуваат од оптек, престануваат да бидат законско средство за плаќање.

Член 45

Народната банка ги заменува книжните и кованиците пари што станале непогодни за промет, под услови и начин што таа ќе ги определи.

Член 46

Фалсификуваните книжни и ковани пари се предмет на одземање без надомест.

Гувернерот на Народната банка, во согласност со министерот за внатрешни работи, ги пропишува принципите и процедурите за утврдување на фалсификувани книжни и ковани пари и процедурите што следат.

Народната банка има ексклузивно право да дава експертско мислење за автентичноста на книжните и кованиците пари деноминирани во денари.

Член 47

Народна банка, во согласност со Владата на Република Македонија, го утврдува најнискиот апоен во прометот со кој се заокружува крајната пресметка во готовинскиот и безготовинскиот платен промет, како и во деловните книги.

Член 48

Владата на Република Македонија донесува одлука за издавање книжни пари за вонредни потреби на Републиката настанати поради воена состојба.

Член 49

Народната банка издава пригодни ковани пари во согласност со закон.

7. Работи за сметка на органите на државната власт и органите на државната управа**Член 50**

Народната банка, за сметка на органите на државната власт и органите на државната управа, може да врши депозитни работи, пласман и тргување со хартии од вредност, платен промет и други финансиски активности, согласно со овој и друг закон.

Член 51

Народната банка не одобрува позајмици или кредити на органите на државната власт и органите на државната управа.

Народната банка не гарантира за преземените обврски на органите од ставот 1 на овој член и не купува директно нивни должнички инструменти.

Член 52

Одредбите од член 51 не се однесуваат на:
- финансирање на обврските на Република Македонија спрема Меѓународниот монетарен фонд и
- кредити или позајмици со рок на достасување до еден ден, без можност за обновување и продолжување.

8. Претставување на Република Македонија во меѓународни финансиски институции**Член 53**

Народната банка членува во Банката за меѓународни порамнувања и во други меѓународни финансиски институции и организации.

IV. ОДНОСИ НА НАРОДНАТА БАНКА СО СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Член 54**

Народната банка ја доставува одлуката за целите на монетарната политика до Собранието на Република Македонија. Составен дел на одлуката е проекцијата на монетарната политика.

Одлуката за целите на монетарната политика и проекцијата на монетарната политика, Народната банка ги објавува најдоцна два месеци по нивното донесување од страна на Советот на Народната банка.

Член 55

Народната банка поднесува до Собранието на Република Македонија:

- 1) полугодишен и годишен извештај за работењето;
- 2) полугодишен и годишен извештај за супервизија и преземени мерки спрема банките и штедилниците и
- 3) полугодишен и годишен извештај за ракување со девизните резерви.

Извештаите од ставот 1 точка 1 на овој член Народната банка е должна да ги објави најдоцна шест месеци од истекот на периодот за кој се изготвени.

V. ОРГАНИ НА НАРОДНАТА БАНКА**Член 56**

Органи на Народната банка се: Советот на Народната банка и гувернерот на Народната банка.

1. Совет на Народната банка**Член 57**

Советот на Народната банка го сочинуваат гувернерот на Народната банка, двајца вицегувернери и шест членови. Двајца од членовите се професионално ангажирани во Советот на Народната банка.

Собранието на Република Македонија при именувањето на членовите на Советот на Народната банка одлучува кои од нив ќе бидат професионално ангажирани во Советот на Народната банка.

Член 58

Членовите на Советот на Народната банка се државјани на Република Македонија, имаат високо образование и се со професионално искуство во финансиската или правната сфера.

Член на Советот на Народната банка не може да биде:
- член на органите на банка или штедилница;
- вработен во банка или штедилница;
- лице на раководно место во банка или штедилница над која е поведена стечајна постапка;
- функционер кој раководи со државен орган, јавно претпријатие или локална самоуправа;
- лице на кое му е изречена мерка на безбедност забрана на вршење професија, дејност или должност;
- член на органи на управување со синдикат;
- нето должник или претставник на нето должник во банка или штедилница;

- раководно лице на друштво кое има мнозинска сопственост на банка и

- акционер со над 10% од акциите или уделите со право на управување во банка или штедилница.

Член на Советот на Народната банка и вицегувернерот кој не е член на Советот на Народната банка не можат да бидат на раководни места, да се вработат или да основаат банка или штедилница една година по завршувањето на нивниот мандат или отповикувањето.

Лице кое е член на политичка партија може да биде член на Советот на Народната банка само доколку по сопствена волја се повлече од партијата за време на мандатот во Советот на Народната банка.

Член 59

Претседател на Советот на Народната банка е гувернерот на Народната банка. Во отсуство на гувернерот, функцијата претседател на Советот ја врши вицегувернер член на Советот на Народната банка кој од страна на гувернерот е овластен да го заменува.

Член 60

Членовите на Советот на Народната банка, освен вицегувернерите, ги именува Собранието на Република Македонија, на предлог на претседателот на Република Македонија, за период од седум години.

Членовите на Советот на Народната банка, освен гувернерот и вицегувернерите, немаат право на последователен избор.

Мандатот на член на Советот на Народната банка престанува:

- по истекот на 7 години од денот кога е именуван;
- во случај на смрт;
- во случај на негова оставка;
- во случај на отповикување.

Член на Советот на Народната банка може да биде отповикан:

- во случај кога е осуден за кривично дело;
- кога од страна на судот му е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на професија, дејност или должност на раководно лице во институција;
- во случај на долготрајна тешка болест, која го спречува во извршувањето на своите обврски;
- ако ја изгубил деловната способност и
- ако ја извршува функцијата на начин што е штетен на интересите на Народна банка.

Отповикувањето на член на Советот на Народната банка се врши според истата постапка како и за негово именување.

Член 61

Советот на Народната банка и секој негов член се одговорни пред Собранието на Република Македонија за остварување на функциите и задачите на Народната банка утврдени со овој и со друг закон.

Член 62

Членовите кои се професионално ангажирани во Советот на Народната банка примаат плата во висина на просечната плата на вицегувернерите, а другите надворешни членови на Советот на Народната банка примаат надоместок во висина од една третина од платата на гувернерот.

Членовите на Советот на Народната банка се должни најмалку еднаш, на почетокот на секоја година, да дадат изјава за постоење или непостоење на конфликт на интереси.

Доколку поради постоење на конфликт на интереси објективноста на член на Советот на Народната банка е доведена во прашање, членот на Советот е должен да даде изјава пред одлучувањето по тоа прашање и да се из земе од одлучувањето.

Член 63

Советот на Народната банка одлучува на седници.

Министерот за финансии може да присуствува на седниците на Советот на Народната банка и да учествува во дискусиите, без право на глас.

На седниците на Советот на Народната банка можат, по покана да присуствуваат и други лица.

Член 64

Советот на Народната банка:

1) ја донесува одлуката за целите на монетарната политика;

2) ги донесува мерките и инструментите за реализирањето на монетарната политика и го следи нејзиното реализирање;

3) ја утврдува политиката на девизниот курс на денарот, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија;

4) го донесува Финансискиот план и Годишната сметка на Народната банка;

5) го донесува Статутот на Народната банка;

6) одлучува за издавање и за пуштање во оптек на нови апоени на книжни и ковани пари, како и за повлекување од оптек на книжни и ковани пари;

7) ги утврдува начинот и условите за купување и продажба на злато и други благородни метали;

8) одлучува за воспоставување на нумизматичка збирка на ретки и оригинални монети од тлото на Република Македонија;

9) ги утврдува правилата и стандардите за извршување на надзор и супервизија;

10) ги утврдува видовите и условите за користење на инструментите за обезбедување на кредити што се одобруваат на банките и штедилниците;

11) ја утврдува висината, намените и начинот на користење на основниот капитал;

12) одлучува за пласирањето на девизните резерви;

13) го усвојува полугодишниот и годишниот извештај;

14) ја утврдува единствената тарифа според која се наплатуваат надоместоците за услугите што ги врши Народната банка;

15) врши избор на овластено друштво за ревизија и го усвојува извештајот на ревизијата на Народна банка;

16) донесува програма за работа на службата за внатрешна ревизија;

17) избира и разрешува директор на службата за внатрешна ревизија и одлучува за работниот однос на директорот по неговиот престанок;

18) ја надгледува работата на службата за внатрешна ревизија и ги усвојува извештаите за работењето на службата;

19) одлучува по жалби против решенија донесени од гувернерот;

20) го усвојува полугодишниот и годишниот извештај за супервизија и преземените мерки;

21) го усвојува полугодишниот и годишниот извештај за ракување со девизните резерви и

22) одлучува за други прашања што со закон се ставени во надлежност на Народната банка, а кои не се во надлежност на гувернерот на Народната банка.

Член 65

Одлуките на Советот на Народната банка од членот 64 точки 5, 7, 8, 10 и 12 на овој закон задолжително се објавуваат во "Службен весник на Република Македонија".

Член 66

Советот на Народната банка донесува Деловник за својата работа.

Член 67

Советот на Народната банка одлучува со просто мнозинство на гласови на сите членови на Советот на Народната банка.

Советот на Народната банка може полноправно да одлучува во присуство на најмалку шест члена на Советот на Народната банка, меѓу кои задолжително гувернерот или вицегувернерот овластен да го заменува.

За одлуката за целите на монетарната политика, Советот на Народната банка одлучува со повеќе од две третини од вкупниот број на сите членови.

Ако Советот на Народната банка при одлучувањето од ставовите 1 и 2 на овој член не изгласа, односно не донесе одлука, а гувернерот на Народната банка оцени дека поради недонесувањето на одлуката може да настанат значителни нарушувања во остварувањето на основната цел, за тоа му доставува извештај на Собранието на Република Македонија со поединечни мислења на членовите на Советот на Народната банка и ја донесува одлуката за која не е постигната согласност.

Собранието на Република Македонија, на првата наредна седница донесува конечна одлука за спорните прашања од став 4 на овој член.

Во случај на жалба против решение на гувернерот, Советот на Народната банка одлучува без присуство на гувернерот и вицегувернерите.

Членовите на Советот на Народната банка кои имаат право да одлучуваат по жалба против решение на гувернерот, од своите редови, избираат претседавач кој претседава со седниците на Советот на Народната банка на кои се одлучува по жалба.

При одлучувањето од ставот 6 на овој член потребно е најмалку пет члена на Советот да присуствуваат на седницата, а одлуките се донесуваат со просто мнозинство од присутните членови.

Во случај на еднаков број гласови при одлучувањето од ставот 6 на овој член, претседавачот на Советот на Народната банка има одлучувачки глас.

2. Гувернер

Член 68

Гувернерот на Народната банка ја претставува Народната банка.

Гувернерот на Народната банка донесува одлуки и други општи акти од областа на работењето на Народната банка што со овој закон не се ставени во надлежност на Советот на Народната банка и за донесените одлуки и други општи акти го известува Советот на Народната банка, на првата наредна седница.

Член 69

Гувернерот на Народната банка е овластен да донесува упатства за единствена примена на актите на Советот на Народната банка донесени врз основа на членовите 64 и 68 од овој закон.

Упатствата и другите прописи донесени од гувернерот, кои што се однесуваат на работењето на банките се доставуваат за објавување во "Службен весник на Република Македонија" во рок од три дена од денот на влегувањето во сила на упатството.

Член 70

Гувернерот и вицегувернерите на Народната банка ги именува и разрешува Собранието на Република Македонија, по предлог на претседателот на Република Македонија, за период од седум години, со право на уште еден последователен избор.

Мандатот на гувернерот престанува:

- по истекот на седум години од денот кога е именуван;
- во случај на смрт;
- во случај на негова оставка и во случај на отповикување.

Гувернерот може да биде отповикан:

- во случај кога е осуден за кривично дело;
- кога од страна на судот му е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на професија, дејност или должност на раководно лице во институцијата;
- во случај на долготрајна тешка болест, која го спречува во извршувањето на своите обврски;
- ако ја изгубил деловната способност и
- ако ја извршува функцијата на начин што е штетен на интересите на Народната банка.

Отповикувањето на гувернерот се врши според истата постапка, како и за негово именување.

Член 71

Гувернерот на Народната банка за својата работа е одговорен пред Собранието на Република Македонија.

Член 72

Во Народната банка се именуваат тројца вицегувернери.

Од редот на вицегувернерите членови на советот, гувернерот овластува еден кој ќе го заменува.

Со Статутот на Народната банка се определува кои работи од својот делокруг гувернерот може да ги пренесе на вицегувернерите.

При именувањето на вицегувернерите, Собранието на Република Македонија одлучува кои вицегувернери ќе бидат членови на Советот на Народната банка.

Член 73

Мандатот на вицегувернерот престанува:

- по истекот на седум години од денот кога е именуван;
- во случај на смрт;
- во случај на негова оставка и во случај на отповикување.

Вицегувернерот може да биде отповикан:

- во случај кога е осуден за кривично дело;
- кога од страна на судот му е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на професија, дејност или должност на раководно лице во институцијата;
- во случај на долготрајна тешка болест, која го спречува во извршувањето на своите обврски;
- ако ја изгубил деловната способност и
- ако ја извршува функцијата на начин што е штетен на интересите на Народната банка.

Отповикувањето на вицегувернерот се врши според истата постапка како и за негово именување.

Член 74

Вицегувернерите за својата работа одговараат пред Собранието на Република Македонија.

VI. СЛУЖБА ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

Член 75

Народната банка е должна да организира служба за внатрешна ревизија.

Службата од ставот 1 на овој член е независен организационен дел во Народната банка и за работењето одговара пред Советот на Народната банка.

Службата од ставот 1 на овој член врши постојана и целосна контрола на законитоста, правилноста и ажурноста на работењето на Народната банка.

Со службата од ставот 1 на овој член раководи директор што го избира и разрешува Советот на Народната банка. Советот одлучува за работниот однос на директорот во случај да престанал не по негово барање.

Внатрешната ревизија се врши согласно правилникот за работење и правилата за извршување на внатрешната ревизија што ги донесува Советот на Народната банка. Советот на Народната банка донесува програма за работа на службата за внатрешна ревизија.

За наодите од ревизијата службата од ставот 1 на овој член го информира гувернерот на Народната банка. Наодите од внатрешната ревизија се основа за гувернерот да преземе соодветни мерки.

Службата од ставот 1 на овој член најмалку два пати годишно до Советот на Народната банка доставува извештаи за работењето.

VII. ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ ОД РАБОТЕН ОДНОС НА ВРАБОТЕНИТЕ ВО НАРОДНАТА БАНКА

Член 76

Гувернерот на Народната банка раководи и ја организира работата на Народната банка и донесува одлуки од областа на работните односи и материјално-финансиското работење, во согласност со законските овластувања.

Член 77

Гувернерот на Народната банка донесува:

- правилник за организација на работењето на Народната банка;

- правилник за систематизација на работите и работните задачи во Народната банка;
- одлука за вреднување на работните места во Народната банка и
- решенија од областа на правата и обврските кои произлегуваат од работниот однос.

Гувернерот го потпишува посебниот колективен договор за регулирање на работните односи со Синдикалната организација на Народната банка.

За прашањата од областа на работните односи што не се уредени со овој закон, ќе се применува Законот за работните односи.

Член 78

Гувернерот самостојно одлучува за засновување на работен однос, унапредување во службата, прераспоредување, стручно усовршување, одредување на плата и надоместоци од плата, наградување за особено ангажирање во работата, за изрекување на дисциплински мерки, за материјална одговорност на работниците и за престанок на работниот однос.

Член 79

Против решенијата и одлуките на гувернерот од членовите 77 став 1 и 78 на овој закон, работникот има право на жалба до Советот на Народната банка.

Член 80

Вработените во Народната банка и членовите на Советот на Народната банка имаат обврска да не ги објавуваат информациите кои содржат службена или деловна тајна на лица кои не се овластени, доколку таквите информации ги добиле како резултат на нивното работење во Народната банка, односно членство во Советот на Народната банка. Оваа обврска продолжува и по престанокот на нивниот работен однос во Народна банка или нивното членство во Советот на Народната банка.

VIII. ПРИХОДИ И РАСХОДИ, РЕЗЕРВИ И РАСПРЕДЕЛБА НА НЕТО ДОБИВКА НА НАРОДНАТА БАНКА

Член 81

Народната банка остварува приходи од:

- 1) учество на финансиски пазари и емисија на хартии од вредност;
- 2) кредитни операции;
- 3) управување и ракување со девизни резерви на Република Македонија;
- 4) нето реализирани позитивни курсни разлики;
- 5) надоместоци за вршење на услуги и
- 6) други приходи.

Член 82

Од приходите што ги остварува Народната банка се намираваат:

- 1) камати на депозити кај Народната банка;
- 2) камати на хартии од вредност издадени од Народната банка;
- 3) трошоци за девизно-валутни работи;
- 4) нето реализирани негативни курсни разлики;
- 5) расходи по посебни закони;
- 6) трошоци за изработка и дистрибуција на книжни и ковани пари;
- 7) трошоци за амортизација;
- 8) материјални трошоци;
- 9) остатокот од нето пресметаните негативни курсни разлики и ревалоризираната негативна вредност на златото по покривање од ревалоризационите резерви и
- 10) други расходи.

Член 83

Народната банка не може да врши комерцијални активности што не се поврзани со остварувањето на нејзините функции.

Член 84

Народната банка формира општи и ревалоризациони резерви.

Член 85

Општите резерви се наменети за покривање на општите ризици во работењето на Народната банка.

Член 86

Во општите резерви се издвојува 20% од годишната нето добивка, до постигнување на нивото на основниот капитал.

Член 87

Ревалоризационите резерви се формираат од пресметаните нето позитивни курсни разлики и од ревалоризираната позитивна вредност на златото.

Член 88

Ревалоризационите резерви се наменети исклучиво за покривање на пресметаните нето негативни курсни разлики и ревалоризираната негативна вредност на златото.

Член 89

Нето добивката на Народната банка, по издвојувањата за основен капитал и за општи резерви, претставува приход на Буџетот на Република Македонија, доколку со закон поинаку не е определено.

Загубата на Народната банка се покрива од општите резерви на Народната банка, а доколку истите не се доволни, од средствата на Буџетот на Република Македонија или со издавање на државни хартии од вредност.

На хартиите од вредност од ставот 2 на овој член се пресметува и исплатува камата по каматна стапка која преовладува на пазарот на државни хартии од вредност.

Народната банка може да тргува со државните хартии од вредност.

Нето добивката на Народната банка остварена во наредните години, по издвојувањата за основен капитал и за општи резерви, Народната банка ја употребува за откуп на државните хартии од вредност.

Член 90

Трошоците на Народната банка што настануваат во вршењето работи за сметка на Републиката, се покриваат од Буџетот на Република Македонија.

IX. ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ НА НАРОДНАТА БАНКА

Член 91

Финансиска година на Народната банка претставува календарската година.

Годишните финансиски извештаи се изготвуваат согласно со меѓународните сметководствени стандарди и прописите за сметководство.

Член 92

Народната банка подготвува финансиски план и годишна сметка.

Финансискиот план и годишната сметка на Народната банка ги донесува Советот на Народната банка.

До донесување на финансискиот план на Народна банка, Советот на Народна банка донесува одлука за привремено финансирање на Народна банка.

Годишните финансиски извештаи на Народната банка се составен дел на Годишниот извештај на Народната банка кој се објавува.

Член 93

Годишната сметка на Народната банка ја проверува и оценува друштво за ревизија согласно со меѓународните стандарди за ревизија, за што изготвува ревизорски извештај во согласност со прописите за ревизија.

Член 94

Овластеното друштво за ревизија е должно да го достави ревизорскиот извештај до Советот на Народната банка, во рок од шест месеца по истекот на календарската година за која се однесува извештајот.

Народната банка го објавува ревизорскиот извештај од ставот 1 на овој член.

Народната банка изготвува и објавува месечни финансиски извештаи.

Х. СЛУЖБЕНА И ДЕЛОВНА ТАЈНА

Член 95

Членовите на Советот на Народната банка и вработените во Народната банка се обврзани да ја чуваат службената и деловната тајна без оглед на начинот на кој дошле до истите.

Обврската за чување на службената и деловната тајна ги обврзува субјектите од ставот 1 на овој член и пет години по престанокот на членството во Советот на Народната банка, односно престанок на работниот однос во Народната банка.

Податоците кои претставуваат службена и деловна тајна можат да се соопштат само на писмено барање на судот.

По исклучок од ставот 3 на овој член, во случаи утврдени со закон, Народната банка доставува податоци до Фондот за осигурување на депозити и до Дирекцијата за спречување на перење пари.

ХИ. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 96

Со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок одговорното лице во Народната банка, ако:

1) не изрече мерка во случај на неисполнување на обврската за издвојување на задолжителна резерва, односно не ги почитува условите за користење на задолжителна резерва (член 14);

2) спроведува кредитни операции спротивно на одредбите од овој закон (член 16);

3) не врши надзор и не преземе мерки согласно со одредбите од членот 24 на овој закон;

4) несоодветно управува и ракува со девизните резерви на Република Македонија (членови 25, 26 и 28);

5) постапува спротивно на одредбите од членот 29 на овој закон;

6) не врши надзор над спроведувањето на мерки од својата надлежност (член 34);

7) не преземе мерки при утврдена состојба на неликвидност на банка или штедилница (член 35 став 1);

8) не донесе решение со кое на банка, односно штедилница и се укинува дозволата за работа (член 36);

9) спроведува дејствија спротивни на член 51 од овој закон и

10) не доставува извештаи согласно со одредбите од член 55 на овој закон.

Член 97

Со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок вработен или член на Советот на Народната банка ако објави или даде на неовластени лица информации кои претставуваат службена или деловна тајна (членови 80 и 95).

Член 98

Со парична казна од 100.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок банка или штедилница ако:

1) не се придржува на начинот и роковите за пресметување и издвојување на задолжителната резерва и условите за користење на задолжителната резерва пропишани од страна на Народната банка (член 13);

2) не се придржува на обврската да држи определен износ на ликвидни девизни средства (член 23);

3) не ја достави или ненавремено ја достави до Народната банка потребната документација и податоци (член 32) и

4) не ги спроведува мерките преземени со решение на гувернерот (член 34).

Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни одговорното лице во банка или штедилница за прекршок од став 1 на овој член.

Член 99

Со парична казна од 100.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок менувачница ако не ги спроведува мерките преземени од страна на Народната банка (член 24).

Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни одговорното лице во менувачница за прекршок од став 1 на овој член.

Член 100

Со парична казна од 100.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице кое согласно со Законот за банките се смета за поврзан субјект со банката ако го оневозможи надзорот од страна на Народната банка (член 32).

Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни одговорното лице во правното лице од став 1 на овој член за прекршок од став 1 на овој член.

Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице кое согласно со Законот за банките се смета за поврзан субјект со банката ако го оневозможи надзорот од страна на Народната банка (член 32).

ХП. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 101

Членовите на Советот на Народната банка избрани од Собранието на Република Македонија до денот на влегувањето во сила на овој закон, остануваат на должност до истекот на рокот за кој се избрани.

Член 102

Со влегувањето во сила на овој закон на местото на заменикот на гувернерот на Народната банка, како член на Советот на Народната банка се назначува еден вицегувернер.

По истекот на мандатот на првиот назначен член на Советот на Народната банка, на негово место како член на Советот се назначува вториот вицегувернер.

Член 103

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за Народната банка на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 26/92, 4/93, 29/93, 78/94 и 37/98).

Член 104

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

44.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЧЕК

Се прогласува Законот за чек, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 15 јануари 2002 година.

Бр. 07-134/1
15 јануари 2002 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Стојан Андов, с.р.

ЗАКОН ЗА ЧЕК

И. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат содржината, видовите, издавањето на чек, како и чековните работи и правила.

Член 2

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

Трасант е налогодавач или издавач на чекот кој се назначува на лицето на чекот.

Трасат е оној кој врши исплата по чекот од трасантовото покритие што се наоѓа кај него.

Ремитент е физичко или правно лице назначено во исправата на кое му се исплатува износот наведен во чекот, односно корисник на чекот.

Имател на чекот е лице кое го поседува чекот на законит начин.

Лимитиран износ е определување на висината на износот до кој може да се издаде чекот.

Чековни работи се правни дејствија и работи кои можат да се вршат со чекот.

Индосамент е изјава впишана на чекот од носителот на правото на наплата за пренесување на тоа право на друг.

Ректа индосамент е индосамент кој содржи наредба за забрана на пренесување на чекот на друго лице.

Цесија е отстапување на правото на наплата врз основа на чекот со договор.

Авал е гаранција која се впишува дека износот назначен во чекот ќе се исплати.

Откупување на чек е постапка на овластено лице за преземање на чековите од корисниците за нивна исплата во готови пари или со впишување на девизна сметка.

Амортизација е постапка за прогласување на определен чек за неважечки поради губење, крадење уништување или слично.

Отповикување е издавање на наредба за неисплата на чекот во случаи определени со овој закон.

Регресно право е право на имателот на чекот на обесштетување поради неисплата на чекот од индосантот, трасантот и авалистот.

Протест е покренување и спроведување на постапка пред надлежни органи, заради неисплата на чек кој е поднесен на исплата.

Инкасо е преземање на чекот од корисникот без да се исплати, со обврска банката да го наплати во странство, потоа истиот да го исплати.

Банкарски чек е чек во кој трасант и трасат е банката.

Бариран чек е чек на кој со прецртување на две коси паралелни линии на лицето, се означува дека чекот е земен за меѓубанкарска пресметка.

Член 3

Чек, во смисла на овој закон, претставува средство за плаќање.

Чек претставува безусловна наредба која трасантот ја дава на трасатот, да исплати одредена сума пари на ремитентот, кој е наведен на чекот или на самиот трасант.

II. СОДРЖИНА НА ЧЕКОТ

Член 4

Чекот ги содржи следниве битни елементи:

1. Ознака дека е чек отпечатена на самиот чековен слог на македонски јазик со кирилско писмо;
2. Назив и седиште на трасатот;
3. Безусловна наредба да се плати одредена сума пари од покритието на трасантот;
4. Место каде се поднесува на наплата;
5. Место и датум на издавање и
6. Потпис на трасантот.

Исправа која не содржи барем еден од елементите од ставот 1 на овој член и која не е трасирана согласно со одредбите од овој закон, не важи како чек.

Член 5

Чек платив во Република Македонија може да се трасира само на банка.

Чек платив надвор од Република Македонија може да се трасира и на други лица, доколку тоа е во согласност со прописите на земјата во местото на плаќање.

Член 6

Чекот се трасира само на банка, кај која трасантот има покритие со кое може да располага преку чекот, врз основа на безусловна или премолчена согласност на банката.

Трасатот на кој е трасиран чекот не е чековен должник и може да одбие исплата на чекот ако трасантот нема покритие.

Покритието на трасантот задолжително е во пари, во парично побарување на трасантот од трасатот или во одобрен кредит.

Член 7

Одредувањето на камата на чекот не произведува правно дејство.

Член 8

Трасантот е во обврска да го исплати износот наведен во чекот, освен во случаи определени со овој закон.

Член 9

Трасант кој ќе издаде чек без покритие е должен на имателот на чекот да му даде потполно обесштетување.

Член 10

Доколку износот на чекот наведен со зборови и износот наведен со бројки не се совпаѓаат, валиден е износот наведен со зборови.

III. ВИДОВИ НА ЧЕКОВИ

Член 11

Чекот може да гласи на име, по наредба или на доносител.

Чек на име кој што содржи ознака "или на доносител", односно друг израз со исто значење, се смета за чек на доносител.

Чек без именување на лице на ремитент се смета за чек на доносител.

Чекот може да гласи и на име или по наредба на самиот трасант.

Чек на доносител во кој што трасантот и трасатот се едно исто лице не произведува правно дејствие.

Член 12

Чекот може да биде готовински, со кој наплатата на утврдениот износ во чекот се врши во готови пари.

Вирмански чек со кој наплатата се врши со пренесување на утврдениот износ во чекот од сметката на трасантот на сметката на ремитентот.

Бариран чек кој може да се наплати само преку некоја банка.

Член 13

Чековите по вид можат да се разликуваат и според намената, земјата на трасантот и трасатот, издавачот или според бојата, формата, валутата на која гласи чекот и слично.

IV. ЧЕКОВНИ РАБОТИ

1. Пренесување на чек

Член 14

Чекот може да се пренесува.

Чек на доносител се пренесува со просто предавање.

Секој друг чек и да не бил исклучиво трасиран по наредба, се пренесува со индосамент.

Чек на кој трасантот или индосантите ставиле ректа клаузула, се пренесува со цесија.

Чек на доносител може да се преправи во чек на име или во чек по наредба.

Член 15

Индосаментот е безусловен. Секој услов ставен на чекот се смета како да не е напишан и не произведува правно дејство.

Делумен индосамент е ништовен.

Индосамент на трасат е ништовен.

Индосамент "на доносител" се смета за бланко индосамент.

Доколку на опачината на чекот издаден на доносител, било кое лице, освен трасатот, стави свој потпис, без да ја испише изјавата за индосамент, одговара како авалист на трасантот, додека чекот не го губи својството на чек на доносител.

Член 16

Индосаментот задолжително се пишува на чекот и мора да биде потпишан од страна на индосантот.

Со индосаментот не мора да се именува ремитентот.

Индосаментот може да е составен и само од потписот на индосантот - бланко индосамент.

За да биде полноможен бланко индосаментот мора да биде напишан на опачината на чекот.

Член 17

Со индосаментот се пренесуваат сите права кои произлегуваат од чекот.

Во случај на бланко индосамент, имателот на чекот може:

- 1) да го исполни индосаментот со свое име или со име на друго лице;
- 2) понатаму да го индосира чекот на свое име или на име на друго лице и
- 3) просто да го предаде чекот на трето лице, без да го исполни индосаментот и без да стави нов индосамент.

Член 18

Индосантот одговара за исплата на чекот, освен ако во индосаментот поинаку не е одредено.

Индосантот може да забрани чекот понатаму да се индосира, при што не одговара пред лицата на кои чекот ќе биде подоцна индосиран.

Член 19

Лицето кое го има чекот се смета за негов законски имател, доколку своето право го докаже со непрекината низа од индосаменти. Ова важи и кога последниот индосамент е бланко.

Кога после бланко индосамент следи друг индосамент, се смета дека потписникот на индосамент го стекнал чекот со бланко индосамент.

Пребришаните индосаменти, во поглед на докажувањето, се сметаат како да не постојат.

Доколку некој по било која основа остане без чек, оној кој го има чекот и кој своето право го докажал на начин утврден во ставовите 1 и 2 на овој член, не е должен да го предаде чекот.

По исклучок од ставот 4 на овој член, чекот се предава доколку се утврди дека имателот го стекнал чекот со крајна небрежност или со сторување на кривично дело со умисла.

Член 20

Лица кои се повикани да ги исполнат своите обврски по чекот, не можат спрема имателот на чекот да истакнуваат приговори кои се темелат на нивните лични односи со трасантот или со било кој претходен имател на чекот, освен ако имателот на чекот при неговото стекнување свесно постапил на штета на обврзникот.

Член 21

Доколку индосаментот содржи ознака: "вредност за наплата", "за инкасо", "како полномошно" или било каква друга ознака која значи налог, имателот на чекот ги има сите права кои произлегуваат од него, а чекот може да го индосира само како пренесување на полномошно.

Во случај од ставот 1 на овој член, лицата кои имаат обврски по чекот можат да ги истакнат спрема имателот на чекот само оние приговори кои можат да се истакнат спрема индосантот.

Налогот содржан во индосаментот од ставот 1 на овој член не престанува со смртта на налогодавачот, ниту со одземање на негова деловна способност.

2. Авал кај чекот

Член 22

Авалист со својот потпис на чекот гарантира дека износот назначен на чекот ќе биде исплатен.

Авал може да даде секое трето лице, освен трасатот, дури и она коешто го потпишало чекот.

Член 23

Авалот се дава на чекот или ѝ го потпишува авалистот.

Авалот се изразува со зборовите: "пер авал", "како емец", "како гарант" или со друг израз со исто значење.

За давање авал доволен е потписот на авалистот на лицето на чекот, освен ако е во прашање потписот на трасантот или трасатот.

Од авалот треба да се види за кого е даден. Ако тоа не се гледа, важи како да е даден за трасантот.

Член 24

Авалистот одговара на начин како што одговара лицето за кое што гарантира.

Обврската на авалистот останува и кога обврската за која гарантира е ништовна од било која причина, освен во случај на формален недостаток.

Со исплатата на чекот, авалистот ги стекнува правата кои произлегуваат од чекот спрема лицето за кое гарантира, како и спрема лицата кои се одговорни по чекот.

Авалистот може да го ограничи авалот на делумна исплата.

Член 25

Исплатата на чекот може да се обезбеди со авал за целиот или за дел од износот на чекот.

3. Исплата на чек

Член 26

Чекот се плаќа по видување.

Член 27

Чек платив во Република Македонија мора да се поднесе на исплата кај трасатот, сметајќи од денот на издавањето:

- 1) во рок од осум дена, доколку местото на издавање и на наплата на чекот е исто, а во рок од петнаесет дена, доколку се различни;
- 2) во рок од 20 дена, ако е чекот издаден во некоја од европските земји;
- 3) во рок од 40 дена доколку чекот е издаден во земја надвор од Европа, и тоа на бреговите на Средоземното или Црното море или на островите во нив и
- 4) во рок од 70 дена, доколку чекот е издаден во друга земја надвор од Европа.

По исклучок од ставот 1 на овој член, циркуларниот чек може да се поднесе на исплата во рок од шест месеци од денот на издавањето.

Член 28

Доколку на чекот не е наведено местото на плаќање, како место на плаќање се смета местото кое е наведено покрај името на трасатот.

Доколку на чекот не е наведено местото на издавањето на чекот, како место на издавање се смета местото наведено покрај името на трасатот.

Член 29

За чек кој се трасира од едно место на друго место, а во тие места не важат исти календари, како ден на издавање на чекот се смета денот според календарот што важи во местото на плаќање.

Член 30

Врз правното дејство на чекот нема влијание смртта на трасантот или неговата деловна неспособност доколку истите настапат после издавањето на чекот.

Член 31

Трасатот е должен да одбие исплата на чек доколку знае дека над имотот на трасантот е отворен стечај.

Член 32

При исплата на чек, трасатот може да бара имателот на чекот да му го предаде истиот заедно со потврда за извршената исплата.

Член 33

Имателот на чекот може да одбие делумна исплата.

Во случај на делумна исплата трасатот може да бара таа да се забележи на чекот или да му се издаде признаница за исплатениот износ.

Член 34

Барираниот чек имателот на чекот може да го наплати само преку банка.

Прецртувањето може да го направи трасантот или имателот на чекот.

Прецртувањето може да биде општо или посебно.

Прецртувањето е општо доколку меѓу двете линии не е ништо означено или е напишано "банка" или друг израз со исто значење.

Прецртувањето е посебно доколку меѓу двете линии е напишано името на одредена банка.

Општо прецртување може да се преправи во посебно, а посебно не може во општо.

Чек со посебно прецртување имателот на чекот може да го наплати само преку банката означена во прецртувањето. Само имателот на чекот може да одреди наплата преку друга банка.

Бришење на прецртувањето или промена на името на означената банка се смета како да не е извршено.

Трасатот кој во случај на општо прецртување не го исплати чекот на банка туку на некое друго лице, или, во случај на посебно прецртување, му го исплати чекот на некој друг а не на банката означена во прецртувањето, одговара за предизвиканата штета. Надоместа на штетата не може да биде поголема од износот наведен на чекот.

Член 35

Трасантот и секој имател на чек можат да забранат чекот да се исплати во готови пари, поради тоа на предната страна на чекот, преку чековниот слог, се должни да напишат "само за пресметка" или некој друг израз со исто значење.

Во случајот од ставот 1 на овој член, чекот може да се исплати само по пат на пресметка со трасатот или со лицето кај кое трасатот има сметка. Ваквата пресметка важи како исплата.

Испишаната наредба "само за пресметка" не може да се отповика.

Ако се постапи по наредбата за пресметка, трасатот одговара за штетата која со тоа би ја предизвикал, најмногу до износот наведен на чекот.

4. Отповикување на чек**Член 36**

Чекот може да се отповика кога:

- 1) ќе истече рокот одреден за поднесување за исплата
- и
- 2) трасантот ќе му го испрати чекот кој гласи на име или "по наредба" на трасатот, со наредба за исплата на лицето именувано во чекот, а отповикувањето го добие пред да ја изврши наредбата.

Кога нема отповикување, трасатот е должен на трасантот да му го исплати чекот и по истекот на рокот за поднесување, освен ако поинаку не е договорено.

Трасантот кој по истекот на рокот за поднесување располага со покрите одговара за надомест на штета и во случај да не го отповикал чекот.

5. Регрес поради неисплата на чек**Член 37**

Доколку се одбие исплата на чек што е навреме поднесен за наплата, имателот на чекот може да бара регрес поради неисплата на чек против индосантите, трасантот и авалистите.

Заради остварување на правото на регрес, имателот на чекот е должен да го докаже поднесувањето за наплата и неисплатата на чекот со:

- 1) јавен документ ("протест заради неисплата");
- 2) изјава на чекот потпишана од страна на трасатот со која тој ја одбива исплатата, при што го означува датумот кога чекот бил поднесен на наплата. Изјавата мора да се внесе во регистарот на протести во протестниот рок, за што нотарот става потврда на чекот, односно на неговиот алонж или

- 3) со датирано уверение добиено од банка, со кое се потврдува дека чекот на време бил поднесен за наплата и дека не е наплатен при поднесувањето.

Протестот поради неисплата задолжително се подига пред истекот на рокот за поднесување на исплата. Доколку чек поднесен на наплата последниот ден од рокот на поднесување не биде наплатен, протестот може да се подигне првиот работен ден кој што следи по тој ден.

Член 38

Имателот на чек може, од оној против кого се врши регрес, да бара:

- 1) износот што не е исплатен по чекот;
- 2) законска затезна камата и
- 3) трошоци за протестот, за испратените извештаи и за другите трошоци.

Член 39

Лице кое го откупило чекот може, од оние кои нему му одговараат, да бара:

- 1) надомест на целиот износ што тој го исплатил;
- 2) законска затезна камата и
- 3) други трошоци кои му настанале.

Член 40

Секој оној од кого може да се остварува регресно право, овластен е после исплатата на регресната сума да бара да му биде предаден чекот заедно со протестот и сметката со која се потврдува исплатата.

Секој индосант кој го откупил чекот може да го пребрише својот индосамент и индосаментите на другите индосанти кои следат после него.

6. Известување кај чек**Член 41**

За одбивање на исплата на чек, имателот на чекот задолжително го известува својот индосант и трасантот во рок од четири дена од денот на извршениот протест, или ден по поднесување на чекот доколку на него постои одредба "без трошоци".

Доколку протестот е заменет согласно со член 52 став 1 од овој закон, рокот се смета од денот на внесувањето на изјавата за одбивање во регистарот на протести.

Член 42

Секој индосант е должен во рок од два дена по денот на примањето на известувањето за одбивање на исплата, истото да го соопшти на индосантот кој му претходи наведувајќи ги имињата и адресите на сите оние кои претходно дале известувања и така по ред се до трасантот.

Кога во смисла на став 1 од овој член се дава известување на еден од потписниците на чекот во рок кој важи за тој потписник, известувањето задолжително се доставува и на неговиот авалист.

Член 43

Доколку било кој од индосантите не ја навел својата адреса, или ја напишал нечитко, доволно е известувањето да се достави на индосантот кој нему му претходи.

Известувањето може да се даде во било каков облик, дури и со просто враќање на чекот.

Член 44

Лицето кое го дава известувањето е должно да докаже дека тоа го сторило во утврдениот рок. Се смета дека известувањето е во рок и кога писмото за известување е предадено во пошта во утврдениот рок.

Лице кое нема да го достави известувањето во утврдениот рок, не го губи своето право по чекот, меѓутоа е одговорен за штетата која настанала со пропуштање на рокот и тоа до висината на износот наведен на чекот.

7. Солидарна одговорност кај чекот

Член 45

Сите оние кои го трасирале, индосирале или авалирале чекот се обврзници по чекот и на имателот на чекот му одговараат солидарно.

Имателот на чекот има право да истакне барање против обврзниците по чекот и тоа поединечно, против повеќето од нив или против сите, при што не е должен да се придружува на редот по кој тие се обврзале.

Правото од ставот 2 на овој член го има секој потписник на чекот кој го откупил чекот.

Истакнување на барање против еден од обврзниците по чекот не е пречка да се истакне барање и против останатите, без оглед на тоа дали тие доаѓаат после оној спрема кого прво е истакнато барањето.

8. Продолжување на рокови

Член 46

Кога чекот не може да се поднесе на наплата или не може да се подигне протест во предвидените рокови поради прописи кои важат во друга држава и во случај на виша сила, роковите се продолжуваат.

Имателот на чекот е должен во случаите од ставот 1 на овој член без одложување да го извести својот индосант и известувањето, со датум и потпис, да го евидентира на чекот.

Член 47

Со престанок на причините од членот 46 став 1 од овој закон, имателот на чекот е должен, без одложување да го поднесе чекот на исплата, а доколку е потребно, да подигне протест.

Доколку вишата сила трае подолго од 30 дена по доставувањето на роковите за наплата на чекот, за остварување на правото на регрес не е потребно ниту поднесување на наплата ниту протестирање на чекот.

Рокот од 30 дена од ставот 2 на овој член тече од денот кога имателот на чекот го известил својот индосант за настапување на виша сила, без оглед на тоа дали известувањето е пред истекот на рокот за поднесување на наплата.

Роковите за наплата и за остварувањето на регресните права продолжуваат да течат со првиот работен ден по престанокот на законските пречки.

9. Издавање на чек во еден и повеќе примероци

Член 48

Чек издаден во Република Македонија, а платив во странство може да се издаде во два или повеќе истоветни примероци. На чековниот слог на секој примерок задолжително се става истиот тековен број, во спротивно секој примерок важи како одделен чек.

По исклучок од ставот 1 на овој член, чек на доносител се издава само во еден примерок.

Член 49

Исплатата на еден од чековните примероци ослободува од обврска и по сите други примероци и во случај кога на чекот не е наведено со исплата на еден примерок да се поништи вредноста на останатите примероци.

Индосантот кој ги пренел примероците на чекот на различни лица, како и сите потенцијални индосанти, се одговорни по сите невратени примероци кои го носат нивниот потпис.

10. Преиначување кај чек

Член 50

Доколку чековниот слог е преиначен, лицата кои го потпишале чекот после преиначувањето одговараат според преиначениот слог, а претходните потписници одговараат според првобитниот слог.

Кога не може да се утврди кога е извршено преиначувањето на чековниот слог, сите потписници на чекот одговараат солидарно.

11. Протест кај чек

Член 51

Протестот се подига кај нотар.

Член 52

Во согласност со имателот на чекот протестот може да се замени со писмена изјава на она лице од кое е побарано тоа да го стори (трасат).

Изјавата треба да биде датирана, потпишана во протестен рок и внесена во регистар на протести, за што нотарот става потврда на протестираниот чек.

Член 53

Кога се подига протест, нотарот го поднесува чекот на оној, против кого се подига протестот и го повикува да ја изврши обврската по чекот.

Доколку лицето против кое се подига протестот не се најде во деловниот простор односно во пребивалиштето или се пронајде, меѓутоа не може да му се достави од било која причина, нотарот ќе состави писмен извештај за извршен обид на доставување со закажување на нов датум за достава. Доколку на закажаниот термин, обврзникот повторно не се најде, ќе се смета дека доставата е уредно извршена.

Нотарот за преземените дејствија на достава за протестот ќе состави записник во кој ќе се констатира што е направено.

Член 54

Протестот задолжително содржи:

1) име или назив на правното лице по чие барање и против кое се подига протестот;

2) потврда дека лицето против кое е подигнат протест не ја извршило обврската што од него се бара врз основа на чекот;

3) потврда дека нотарот не можел да го пронајде лицето против кое се подига протестот во неговиот деловен простор односно во пребивалиштето или доколку го пронашол, но од било која причина, не можел да му го достави протестот;

4) место, час, ден, месец, година и кога и каде, односно деловниот простор или пребивалиштето каде што е направен неуспешниот обид на достава и

5) датум на протестот, број под кој е заведен во регистарот на протести, службен потпис на протестниот орган, како и печат на надлежниот орган.

Делот од чекот или од преписот на чекот кој не може да се прочита, нотарот во протестот ќе го означи како нечиток.

Доколку лицето против кое е подигнат протестот го образложи одбивањето на обврската, тоа се забележува на чекот.

Член 55

Кога врз основа на ист чек се бара извршување на повеќе обврски или кога истата обврска се бара од повеќе лица, наместо повеќе протести, може да се подигне само еден протест.

Член 56

Неизвршената обврска поради која се подига протест, може да се изврши и непосредно на нотар или во негово присуство.

Наредбата или упатот да се постапи спротивно на ставот 1 од овој член немаат влијание спрема лицето кое треба да ја изврши обврската.

Во случај на исплата на чекот, нотарот ја потврдува исплатата по чекот и истиот го предава на лицето кое ја извршило исплатата.

Доколку по чек се исплати само еден дел од износот наведен на чекот, тоа ќе се забележи на чекот и во протестот.

Член 57

Доколку по чекот се исплати целиот износ наведен на чекот, а се одбие исплата на протестните трошоци, тоа ќе се утврди во протестот, а чекот ќе се предаде на лицето кое го извршило плаќањето. Надомест за протестните трошоци ќе се бара врз основа на протестот.

Член 58

Протестот задолжително и без одложување се предава на имателот на чекот или на лицето кое во негово име го поднело чекот на протест.

Член 59

Нотарот е должен целата содржина на подигнати протести да ја заведе во посебен протестен регистар според редослед, по датум и број.

Формата, содржината и начинот на водење на протестниот регистар ги пропишува министерот за правда.

Нотарот, врз основа на протестниот регистар, на заинтересираните лица им издава заверен препис на протестот.

12. Застареност кај чек

Член 60

Регресните барања на имателот на чекот против индосантите и против трасантот застаруваат за шест месеци од истекот на рокот за поднесување на исплата.

Регресните барања на индосантите едни против други и против трасантот застаруваат за шест месеци од денот кога индосантот го откупил чекот или од денот кога против него е покрената постапка пред судот.

Член 61

Застареноста на чек се прекинува со поднесување тужба пред надлежен суд.

Со тужбата од ставот 1 на овој член имаат исто дејство и пријавата за побарување по чек во стечај; остварувањето на чековно-правното побарување во текот на постапката; повикувањето во заштита и известувањето со кое тужениот го известува својот претходник дека против него е поднесена регресна тужба.

Известувањето од ставот 2 на овој член се соопштува непосредно преку суд или со препорачано писмо, при што предавањето на судот, односно поштата се смета како ден на известување.

Член 62

Прекинатата застареност повторно почнува да тече:

1) во случај кога се поднесува тужба и во случај кога се остварува барањето во текот на траењето на судската постапка, од денот на последното рочиште, доколку ниту во двата случаја поведената постапка не продолжи;

2) во случај кога е поднесена пријава во стечај односно ликвидација од денот на завршувањето на стечајната постапка, како и во случај кога во стечај односно во ликвидација се оспори пријавеното побарување, од денот на оспорувањето и

3) во случај на повикување во заштита и известување за поднесената тужба, од денот на правосилно завршената постапка.

Член 63

Доколку пред истекот на рокот на застарување, заради престанување со работа на судот, воена служба за време на војна или виша сила, имателот на чек е спречен да ги остварува правата кои произлегуваат од чекот, застареност се прекинува додека трае таквата спреченост.

По престанок на причините за спреченост од ставот 1 на овој член, застареноста не може да истече пред истекот на 30 дена, доколку рокот на застареност истекува пред тој период.

Член 64

Доколку лицето, на кое му е одземена деловната способност, покренало постапка во било кој момент од последните три месеци од рокот на застареност, а немало застапник, застареноста не може да заврши пред истекот на три месеци од моментот кога тоа лице станало деловно способно да ја води постапката или добило застапник.

Одредбите од ставот 1 на овој член се применуваат и во случај кога на застапникот му е одземена деловната способност или меѓу него и лицето на кое му е одземена деловната способност дојде до судир на интереси во однос на покренатата или тужбата која би се покренала.

Застареност на побарување по чек кое чини дел од оставина или паѓа на товар на оставина, не може да заврши пред истекот на шест месеци од смртта на имателот на чекот.

Член 65

Прекинување и запирање на застареноста дејствуваат само кон лицата кон кои настанала причината за прекин, односно за запирање.

Член 66

Причините за прекин и запирање на застареноста утврдени во прописи на друга земја имаат правно дејство во Република Македонија само доколку се во согласност со одредбите на овој закон.

13. Неосновано збогатување по чек

Член 67

Трасантот и индосантот чиешто чековни обврски згаснале поради застареност или поради пропуштени дејствија, одговараат на имателот на чекот доколку неосновано се збогатице на негова штета. Другите обврзници по чекот се ослободени од оваа одговорност.

Одговорноста заради неосновано збогатување застарува за три години.

Трасантот може овој рок да го скрати или да определи подолг рок.

14. Право на залог и задржување

Член 68

Кога заради обезбедување на чековното побарување, имателот на чекот, врз основа на договор за залог прими во залог било каков движен предмет или побарување, а обврската не биде исполнета во утврдениот рок, имателот на чекот има право да се намира од залогот, без подигање на тужба против лицето кое го дало залогот, ако со договорот за залог се предвиди дека договорот има својство на извршна исправа.

Во случај од став 1 на овој член, имателот на чекот може:

1) врз основа на чекот и исправата за залог да побара од надлежен суд или нотар продажба на залогот без сослушување на залогодавачот или

2) побарувањата дадени во залог да ги задржи за себе до износот на своето побарување.

Имателот на чекот ги има правата од ставот 1 на овој член и во случај залогодавачот да падне под стечај, односно во случај кога се отвора постапка за ликвидација.

Имателот на чек задолжително и без одлагање, го известува обврзникот по чекот, како и залогодавачот доколку е трето лице, во случај да има намера да го продаде, го продаде или да го задржи залогот.

Имателот на чек е должен, доколку го намирал своето побарување во целост, да му го предаде чекот на залогодавачот, односно да го предаде чекот заедно со добиениот вишок во стечајната маса. Делумното намирување по основ на чек задолжително се забележува на чекот.

Член 69

Со стекнување право на тужба или на регрес, имателот на чек стекнува право да ги задржи парите, движните предмети и хартиите од вредност кои по законски пат дошле во негови раце или со кои може да располага.

Правото на предметите од ставот 1 на овој член не може да се оствари доколку на имателот на чекот му било дадено на знаење дека предметите се даваат за посебна намена.

По исклучок од ставот 2 на овој член, имателот на чекот може да се користи со правото на задржување и пред да пристигне побарувањето, доколку лицето кое е должно да ја плати обврската по чекот паднало под стечај или ако извршувањето на паричната обврска од неговиот имот било безуспешно.

Член 70

Имателот на чекот е должен, по можност без одлагање, за задржувањето од членот 69 на овој закон, да го извести лицето кое е должно да ја плати обврската по чекот.

Член 71

Правото на задржување има исто правно дејство како и правото на залог од членот 68 на овој закон.

15. Тужба од основниот однос**Член 72**

Доколку не е поинаку договорено, наместо да врши регрес, имателот на чекот може, со враќање на чекот, да го оствари побарувањето произлезено од правниот однос којшто бил основ на издавање или за пренос на чекот во редовна судска постапка против трасантот или својот непосреден индосант.

Остварувањето на барањето од основниот однос имателот на чекот може да го врши и тогаш кога не се исполнети условите за регрес или кога побарувањето од чекот застарело. Во таков случај од побарувањето на имателот на чекот се одбива износот на штетата којашто настанала со неблагоприятно поднесување или заради пропуштање чекот да се поднесе за наплата.

16. Амортизација на чекот**Член 73**

Лицето на кое му исчезнал чекот може од надлежниот суд во местото на плаќање да бара истиот да го амортизира.

Во предлогот за амортизација задолжително се изнесува содржината на исчезнатиот чек, за да се потврди дека предлагачот го имал чекот или врз основа на чекот му припаѓа некое право.

Доколку судот утврди дека поднесените податоци се доволни, ќе издаде оглас во кој ќе ја изложи главната содржина на исчезнатиот чек, со повик до оној кај кого се наоѓа чекот да го покаже пред судот во рок од 60 дена. Во спротивно, по истекот на овој рок судот ќе го огласи чекот за поништен. За огласувањето судот ќе го извести предлагачот и сите лица именувани во чекот.

Огласот од ставот 3 на овој член се објавува еднаш во "Службен весник на Република Македонија".

Доколку денот на плаќањето веќе стигнал рокот од ставот 3 на овој член тече од денот на огласот, а ако денот на плаќањето стигнува подоцна, тогаш од изминувањето на тој ден.

Доколку на чекот по видување рокот за поднесување не изминал, тогаш рокот за покажување на исчезнатиот чек тече од последниот ден на рокот одреден за поднесување по видување.

Член 74

Предлагачот за амортизацијата на чекот, за да го оствари правото на регрес против трасантот, во текот на рокот одреден за подигање протест, заради неисплата во местото кое е одредено за тоа може да подигне протест со поднесување на главната содржина на исчезнатиот чек. Протестот го заменува поднесувањето на чекот на исплата. Надоместок на трошоци за тој протест не може да се бара.

Член 75

Доколку чекот не се покаже во рокот одреден во огласот, судот го огласува исчезнатиот чек за амортизиран и за тоа го известува трасантот, ставајќи му до знаење дека износот на кој гласи чекот може да го исплати на предлагачот на амортизацијата. За амортизирањето на чекот судот ќе го извести предлагачот и сите лица именувани во чекот.

Врз основа на амортизиран чек не можат да се остварат никакви чековни права.

Врз основа на одлука за амортизација предлагачот може против трасантот да ги оствари своите чековни права како да има неамортизиран чек. Трасантот нема да биде обврзан да изврши исплата на чекот доколку докаже дека предлагачот бесправно добил одлука за амортизација.

Член 76

Доколку во рокот одреден со огласот се јави оној кај кого се наоѓа чекот за кој е барана амортизација, судот, откако чекот ќе му се покаже на предлагачот и откако ќе ги сослуша заинтересираните лица, ќе ја запре натамошната постапка.

V. ПРИМЕНА НА ПРАВО**Член 77**

Способноста на лицето чековно да се обврзе се утврдува според законот на неговата земја. Доколку тој закон упатува на законот на друга земја, се применува законот на другата земја.

Лице кое според законот од ставот 1 на овој член било чековно-правно неспособно, а потписот го дало на подрачје на земјата по чии закони би имало чековно-правна способност, е полноважно обврзано по чекот.

Член 78

Формата на примање на чековни обврски ја определуваат прописите на земјата на чие подрачје се примени тие обврски, освен кога:

1) примените чековни обврски не се полноважни според прописите на земјата на чие подрачје се примени обврските, но одговараат на прописите на земјата каде што е примена некоја подоцнежна обврска. Во таков случај, околноста дека поранешните обврски во поглед на формата се неправилни, не влијаат на полноважноста на подоцнежните обврски и

2) чековните обврски меѓу наши државјани преземени во странство се во согласност со одредбите од овој закон, а не се во согласност со прописите на местото каде што настанале. Во таков случај, чековните обврски се полноважни.

Член 79

Формата и роковите на протестот, како и формата на другите дејствија потребни за вршење или за одржување на чековните права, ги определуваат прописите на земјата на чие подрачје мора да се подигне протест или да се изврши дејствието.

Член 80

Дејството на обврските на издавачот на сопствениот чек се определуваат според прописите што важат во местото каде што чекот е платив.

Дејството што го произведуваат обврските на другите чековни обврзници се определуваат според прописите на земјата на чие подрачје се ставени потписите со кои тие обврски се примени.

Член 81

Роковите за остварување на регресните права во однос на сите потписници на чекот се определуваат според прописите што важат во местото на издавањето на чекот.

Исто така, според местото на издавање на исправата се определува дали имателот на чекот го стекнува правото од истата.

Член 82

Прашањето дали имателот на чекот е должен да ја прими делумната сума, се решава според прописите на земјата каде што чекот е платив. На ист начин се решава и прашањето за делумна исплата на сопствениот чек.

Член 83

Во случај на губење или кражба на чек се применуваат прописите на земјата каде што чекот е платив.

VI. ЧЕКОВНИ ПРАВИЛА**Член 84**

Чековно може да се обврзува секое лице кое, според прописите што важат во Република Македонија може да се обврзува со договор.

Член 85

Неписмено лице или лице кое не може да пишува, чековно се обврзува кога на чекот ќе стави знак со рака којшто ќе го завери кај нотар.

Чековна обврска може да се прими за неписмено лице само врз основа на издадено полномошно заверено од нотар.

Во заверката од нотар службеното лице е должно да нотира дека:

- лично или преку присутните сведоци го познава лицето кое сака чековно да се обврзе или да издаде полномошно;

- на лице од алинеја 1 на овој став, му е прочитана изјава со која чековно се обврзува и со која дава полномошно и

- лицето од алинеја 1 на овој став потврдило дека прочитаната изјава одговара на неговата волја.

Заверката од нотар задолжително има службен број, печат и потпис на службеното лице.

Член 86

Потписот на слепите лица на чек и на полномошно издадено заради чековно задолжување вреди само тогаш кога нотарот ќе го завери на начин пропишан во членот 85 од овој закон.

Член 87

Доколку чекот пристигнува на празник, исплата по чекот може да се бара дури следниот работен ден. И сите други дејствија коишто се однесуваат на чекот, особено поднесување на протест, можат да се преземат само во работен ден.

Кога некое од чековните дејствија мора да се изврши во одреден рок, чијшто последен ден е празник, рокот се продолжува до првиот работен ден што доаѓа веднаш по изминувањето на рокот. Празничните и неработните денови во текот на рокот се бројат при пресметувањето на рокот.

Под празник, во смисла на овој закон, се подразбираат државните празници утврдени со закон.

Член 88

Во законските рокови и во роковите одредени во чекот не се засметува денот во кој се врши чековното дејствие, односно од кога се смета траењето на рокот.

Денови на почек, ниту законски ниту судски, не се допуштени.

Член 89

Поднесувањето на чекот на исплата и сите други дејствија кои според одредбите на овој закон треба да се преземат заради вршење или одржување на чековните права, мора да се преземат на работното место, односно во деловната просторија и во времето определено како работно

место од страна на надлежниот орган. Доколку деловниот простор не може да се пронајде или од чекот не може да се види дека бараното лице има деловен простор, тогаш мора да се бара во пребивалиштето.

Во случај од членот 28 став 2 на овој закон, чекот се поднесува на исплата во деловниот простор или кај лицето наведено покрај името на трасатот.

Дејствијата од ставот 1 на овој член може да се извршат надвор од деловниот простор, пребивалиштето или вон работното време ако на тоа се согласи лицето спрема кое се вршат тие дејствија.

VII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ**Кривично дело****Член 90**

Секое лице како и одговорното лице на правното лице кое ќе издаде или пушти во промет чек без покритие, поради што ќе настане штета за еден или повеќе субјекти, ќе се казни со затвор од една до три години.

При определувањето на казната од влијание е околност под која е настаната како и висината на штетата.

Имотната корист прибавена со извршеното кривично дело од ставот 1 на овој член се одзема со судска пресуда.

Прекршок**Член 91**

Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице доколку:

- трасира чек без дата или со неточна дата на издавање;

- чек без дата или неточна дата на издавање го пренесе или исплати;

- трасира чекови спротивно на одредбите од овој закон;

- посебното прецртување на чекот го направи општо;

- прецртувањето или името на наведената банка ги избрише и како трасант издаде чек за кое нема целосно или воопшто покритие.

Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари, за прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице на правното лице.

Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари, за прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни и физичко лице.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 92**

Чековите поднесени во Заводот за платен промет за пресметка ќе се сметаат дека се поднесени за исплата до 31 декември 2001 година.

Член 93

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престанува да важи Законот за чек ("Службен лист на ФНРЈ" број 105/46, 12/65; 50/71 и 52/73), кој како сојузен пропис беше преземен врз основа на Уставниот закон за спроведување на Уставот.

Член 94

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

45.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МЕНИЦА

Се прогласува Законот за меница, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 15 јануари 2002 година.

Бр. 07-135/1
15 јануари 2002 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Стојан Андов, с.р.

ЗАКОН ЗА МЕНИЦА

И. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува содржината, видовите на меници како и меничните работи и правила.

Член 2

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

Трасант е налогадавач или издавач на меница кој се назначува на лицето на меницата.

Трасат е оној кој врши исплата по меницата од трасантовото покритие што се наоѓа кај него.

Трасирање на меница е одредување на трасатот во меницата, односно на оној кој што треба да изврши плаќање по меницата.

Ремитент е физичко или правно лице назначено во исправата на кое му се исплатува износот наведен во меницата, односно корисник на меницата.

Имател на меницата е лице кое ја поседува меницата на законит начин.

Емитенти на меницата се банки и патнички агенции кои издаваат одделни видови меници.

Лимитиран износ е определување на висината на износот до кој може да се издаде меницата.

Менични работи се правни дејствија и работи кои можат да се вршат со меницата.

Индосамент е изјава нотирана на меницата од носителот на правото на наплата за пренесување на тоа право на друг.

Индосант е носителот на правото на наплата што врши индосамент.

Ректа индосамент е индосамент кој содржи наредба за забрана на пренесување на меницата на друго лице со клаузула "ректа".

Акцепт е изјава на трасатот за признавање, односно прифаќање на обврската за плаќање на износот одреден во меницата.

Песија е отстапување на правото на наплата врз основа на меницата со договор.

Алонж е дел од меницата кој е врзан за неа.

Авал е гаранција која се нотира дека износот назначен во меницата ќе се исплати.

Авалист е лице кое со својот потпис на меницата или на алонжот гарантира за исплатата на износот одреден во меницата.

Откупување на меницата е постапка на овластено лице за преземање на мениците од корисниците за нивна исплата во готови пари или со впишување на девизна сметка.

Амортизација е постапка за прогласување на определена меница за неважечка поради губење, крадење, уништување и слично.

Отповикување е издавање на наредба за неисплата на меницата во точно одредени случаи.

Регресно право е право на имателот на меницата на обесштетување поради неисплата на меницата од индосантот, трасантот и авалистот.

Протест е покренување и спроведување на постапка пред нотар, заради неисплата на меницата, кој е поднесен на исплата.

Инкасо е преземање на меницата од корисникот без да се исплати, со обврска банката да го наплати во странство, потоа истиот да го исплати.

Банкарска меница е меница во која трасантот и трасатот е банката.

Барирана меница е меница на која со прецртување на две коси паралелни линии на лицето, се означува дека меницата е земена за меѓубанкарска пресметка.

Интервениент е лице назначено од трасантот, индосантот или авалистот во меницата, во случај на потреба истата да ја акцептира или плати.

Член 3

Меница, во смисла на овој закон, претставува средство за плаќање и инструмент за обезбедување на плаќање.

Меницата претставува безусловна наредба која ја дава трасантот на трасатот, да се исплати одреден паричен износ на ремитентот, кој е наведен на меницата или на самиот трасант.

Член 4

Меницата може да биде трасирана и сопствена меница.

II. ТРАСИРАНА И СОПСТВЕНА МЕНИЦА

1. Содржина на меницата

Член 5

Трасираната меница ги содржи следниве битни елементи:

- 1) ознака дека е меница, отпечатена на самиот меничен слог, на македонски јазик со кирилско писмо;
- 2) име, односно назив и седиште на трасатот;
- 3) безусловна наредба да се плати одредена сума пари од покритието на трасантот;
- 4) време на пристигнувањето;
- 5) место каде што треба да се изврши плаќањето;
- 6) име на ремитентот;
- 7) ден и место на издавање; и
- 8) потпис на трасантот.

Член 6

Исправа која не содржи барем еден од елементите од член 5 на овој закон, не важи како трасирана меница, освен во следниве случаи:

- 1) трасирана меница на којашто не е наведено времето на пристигнувањето, се смета како меница по видување;
- 2) трасирана меница на која не е наведено местото на плаќање, за место на плаќање и за место на живеалиште на трасатот се смета местото означено покрај името на трасатот и
- 3) трасирана меница на која што не е наведено местото на издавање, се смета дека е издадена во местото кое е означено покрај потписот на трасантот.

Член 7

Сопствената меница претставува безусловно ветување преземено од трасантот како трасат дека ќе се исплати одреден паричен износ на ремитентот кој е наведен на меницата.

Член 8

Сопствената меница ги содржи следниве елементи:

- 1) ознака дека меницата е отпечатена на самиот меничен слог, на македонски јазик со кирилско писмо;
- 2) безусловно ветување дека одредена сума на пари ќе се плати;

- 3) време на пристигнувањето;
- 4) место каде што треба да се изврши плаќањето;
- 5) име на ремитентот;
- 6) ден и место на издавање, и
- 7) потпис на трасантот.

Член 9

Исправа која не содржи барем еден од елементите од член 8 на овој закон не важи како сопствена меница, освен во следниве случаи:

- 1) сопствена меница на која не е наведено времето на пристигнувањето се смета за меница по видување;
- 2) ако не е посебно одредено како место на плаќање, важи местото кое е наведено како место на издавање на меницата, кое истовремено се смета и како место на пребивалиште на издавачот на меницата и
- 3) сопствена меница на која не е наведено местото на издавање, се смета дека е издадена во местото кое е наведено покрај потписот на трасантот.

2. Издавање на меница

Член 10

Трасирана меница може да гласи по наредба на самиот трасант.

Трасирана меница може да се трасира за сметка на трето лице.

Трасирана меница може да се трасира и на трасантот.

Член 11

Трасирана меница може да биде платива кај трето лице во местото во кое трасантот живее или во друго место - доминицирана трасирана меница.

Сопствената меница може да биде платива кај трето лице или во местото надвор од живеалиштето на трасантот.

Член 12

Одредувањето на камата на трасирана меница не произведува правно дејство.

По исклучок од став 1 на овој член, во трасираната меница платива по видување или на одредено време по видување, трасантот може да одреди камата на сумата наведена на меницата.

Висината на каматната стапка задолжително се одредува на меницата. Во спротивно, одредбата за камата не произведува правно дејство.

Доколку поинаку не е утврдено, каматата почнува да се пресметува од денот на издавањето на меницата.

Член 13

Доколку износот на меницата е наведен со зборови и износот наведен со бројки не се совпаѓаат, валиден е износот наведен со зборови.

Доколку износот на меницата е напишан повеќе пати со букви или повеќе пати со бројки, валиден е најнискиот износ.

Одредбите од ставовите 1 и 2 на овој член се однесуваат за трасирана и сопствена меница.

Член 14

Кога на меницата се наоѓаат и потписи на лица кои се менично неспособни да бидат обврзани или потписи кои од било која причина не можат да ги обврзуваат лицата кои ја потпишале меницата, односно лицата во чие име е потпишана меницата, сепак обврските на другите потписници се полноважни.

Одредбите од став 1 на овој член се однесуваат и за трасираната и за сопствената меница.

Член 15

Оној кој што на меницата ќе се потпише како застапник за друг, иако за тоа не бил овластен, лично е обврзан по истата, а доколку истата ја платил ги има истите права што би ги имал тој за кој се потпишал како застапник. Истото важи и за застапникот кој го пречекорил своето овластување.

Одредбите од став 1 на овој член се однесуваат и за трасираната и за сопствената меница.

Член 16

Трасантот одговара дека меницата ќе биде акцептирана и исплатена.

Трасантот може да се ослободи од одговорноста за акцепт, но не може да се ослободи од одговорноста за исплата.

Секоја одредба со која трасантот се ослободува од одговорноста за исплата не произведува правно дејство.

4. Индосамент

Член 17

Секоја меница и тогаш кога изрично не е трасирана по наредба, може да се пренесе со индосамент.

Меницата во која што трасантот ставил клаузула "ректа" или друг израз со исто значење, се пренесува со песија.

Меницата може да се индосира и на самиот трасант, без оглед дали тој ја акцептирал или не, на трасантот или на кој и да било друг обврзник.

Лицата од став 3 на овој член можат меницата да ја индосираат и понатаму.

Член 18

Индосаментот е безусловен. Секој услов ставен на меницата се смета како да не е напишан и не произведува правно дејство.

Делумен индосамент е ништовен.

Индосамент на доносител важи како бланко индосамент.

Член 19

Индосаментот задолжително се пишува на меницата или на алонжот кој задолжително го потпишува индосантот.

Индосаментот не мора да го именува корисникот.

Индосаментот може да се состои и само од потписот на индосантот - бланко индосамент.

Бланко - индосаментот за да биде полноважен, треба да биде напишан на грбот на меницата или на алонжот.

Член 20

Со индосаментот се пренесуваат сите права кои произлегуваат од меницата.

Кога индосаментот е бланко имателот на меницата може:

- 1) да го пополни бланко индосаментот со свое име или со име на друго лице;
- 2) понатаму да ја индосира меницата бланко или на име на друго лице и
- 3) едноставно да ја предаде меницата на трето лице, без да го пополни бланко индосаментот и без да стави нов индосамент.

Член 21

Индосантот одговара дека меницата ќе биде акцептирана и исплатена, освен ако во индосаментот поинаку не е одредено.

Индосантот може да забрани меницата понатаму да се индосира, во тој случај не одговара на лицата на кои меницата ќе биде подоцна индосирана.

Член 22

Лицето кое ја има меницата се смета за нејзин законски имател, доколку своето право го докаже со непрекината низа на индосаменти. Ова важи и во случај кога последниот индосамент е бланко.

Кога после бланко индосамент следи друг индосамент, се смета дека потписникот на другиот индосамент ја стекнал меницата со бланко индосамент.

Пребришаните индосаменти, во поглед на нивното докажување, се смета како да не постојат.

Доколку некој по било која основа остане без меница, оној кој ја има меницата и кој своето право го докажал на начин утврден во ставовите 1 и 2 на овој член, не е должен да ја предаде меницата.

По исклучок од став 4 на овој член, меницата се предава, доколку се утврди дека имателот ја стекнал меницата со крајна небрежност или со сторување на кривично дело со умисла.

Член 23

Лицата спрема кои е поставено барање за исполнување на обврските од меницата не можат спрема имателот на меницата да истакнуваат приговори кои се темелат на нивните лични односи со трасантот или со било кој претходен имател на меницата, освен ако сегашниот имател на меницата, при нејзиното стекнување, свесно постапил на штета на обврзникот.

Доколку меницата која во времето на издавањето била непотполна, а дополнително е пополнета спротивно на постојниот договор, за повредата на таквиот договор не може да му се приговори на имателот на меницата, освен ако имателот на меницата истата не ја стекнал на законит начин или ако при стекнувањето на меницата постапил со крајна небрежност.

Одредбите од ставовите 1 и 2 на овој член се однесуваат на трасираната меница, додека одредбите од став 2 на овој член се однесуваат и на сопствена меница.

Член 24

Кога индосаментот содржи одредба "вредност за наплата", "за инкасо", "како полномошно" или било каква друга одредба која значи налог, имателот на меницата може да ги остварува сите права кои произлегуваат од неа, меѓутоа меницата може да ја индосира само како пренесување на полномошно.

Во случај од став 1 на овој член, меничните обврзници спрема имателот на меницата, можат да ги истакнат само оние приговори кои можат да се истакнат спрема индосантот.

Налогот содржан во индосаментот од став 1 на овој член не престанува со смртта на налогодавачот, ниту со одземање на неговата деловна способност.

Член 25

Кога индосаментот содржи одредба "вредност за обезбедување", "вредност за залога" или било каква друга одредба што значи залог или обезбедување, имателот на меницата може да ги остварува сите права кои произлегуваат од неа, а меницата може да ја индосира само како пренесување на полномошно.

Во случај од став 1 на овој член, меничните обврзници не можат спрема имателот на меницата да истакнуваат приговори кои имаат основа во нивните лични односи со индосантот, освен ако имателот на меницата при нејзиното стекнување свесно постапил на штета на обврзникот.

Член 26

Индосирање по пристигнувањето произведува исто дејство како и индосирање пред пристигнувањето.

Индосирањето после протестот заради неисплата или по истекот на рокот одреден за подигање на протестот, има дејство на обично отстапување.

Додека не се докаже спротивното се смета дека недатираниот индосамент е направен пред истекот на рокот одреден за подигање на протест.

5. Акцепт**Член 27**

Имателот на трасирана меница, како и тој кој само ја држи меницата може сè до пристигнувањето, истата да ја поднесе на акцептирање на трасантот во местото на негово живеење.

Член 28

Во секоја трасирана меница трасантот може да нареди таа да се поднесе на акцептирање, при што може да се одреди и рок за поднесување на акцептирањето.

Член 29

Трасантот може да забрани меницата да се поднесе на акцептирање, освен во случаите кога:

- трасираната меница е платива кај трето лице;
- трасираната меница е платива во место надвор од местото во кое живее или престојува трасантот и
- трасираната меница е на одредено време по видување.

Трасантот може да нареди меницата да не се поднесува на акцептирање пред одреденото време.

Секој индосант може да нареди трасираната меница да се поднесе на акцептирање, притоа може да утврди рок за тоа или не, освен во случај кога трасантот во меницата забранил поднесување на акцептирање.

Член 30

Меница трасирана на одредено време по видување треба да се поднесе на акцептирање во рок од една година од денот на издавањето.

Трасантот може да го скрати или да го продолжи рокот утврден во став 1 на овој член.

Индосантите можат да ги скратат роковите од ставовите 1 и 2 на овој член.

Член 31

Трасантот може да бара меницата да му се поднесе уште еднаш, утредента по првото поднесување на акцептирање.

Заинтересираните лица можат да се повикуваат на тоа дека ова барање не е исполнето, само тогаш кога таквото барање е забележано во протестот.

Имателот на меница не е должен меницата што ја поднесува на акцептирање да ја остави кај трасантот.

Член 32

Акцептот се пишува на самата меница.

Акцептот се изразува со зборовите: "признавам", "примена", "прифатена" или со друг збор со исто значење.

Акцептот го потпишува трасантот. Како акцепт се смета и самиот потпис на трасантот кога е ставен на лицето на меницата.

Кога трасираната меница е платива на одредено време по видување, или кога врз основа на наредба треба да се поднесе на акцептирање во одреден рок, акцептот мора да биде датиран со денот кога е даден, освен ако имателот на меницата бара да се датира со денот кога меницата ја поднел на акцептирање.

Ако акцептот не се датира, имателот на меницата за да ги оствари своите регресни права спрема индосантот и трасантот, тој пропуст треба да го утврди со навремено подигање на протест.

Член 33

Акцептот е безусловен.

Трасантот може да го ограничи акцептот на дел од меницата сума.

Секое друго отстапување содржано во акцептот, од елементите на меницата, е еднакво на одбивање на акцептот. Но и покрај тоа акцептантот и понатаму е обврзан спрема содржината на својот акцепт.

Член 34

Кога трасантот во меницата како место на плаќање навел место кое е различно од она во кое што трасантот живее, а притоа не именувал лице кај кое треба да се изврши исплатата (домицилијат), трасантот може, при акцептирањето, да го означи тоа лице. Доколку тоа не се направи, се смета дека акцептантот се обврзал самиот да плати во местото на плаќање.

Ако меницата е платива во местото на живеење или пребивалиште на трасантот тој може при акцептирањето да ја означи адресата во тоа место на која ќе се изврши плаќањето.

Одредбите од ставовите 1 и 2 на овој член се однесуваат и на сопствена меница.

Член 35

Со акцептот трасантот се обврзува меницата да ја плати до пристигнувањето.

Ако меницата не биде платена, нејзиниот имател, па дури да е тоа самиот трасант, врз основа на неа има право на тужба против акцептантот за сите права кои може да ги оствари врз основа на меницата согласно овој закон.

Член 36

Се смета дека трасатот го одбил акцептирањето на меницата ако напишаниот акцепт го избришал пред да ја врати меницата. Се додека не се докаже спротивното, се смета дека акцептот е избришан пред да се врати меницата.

По исклучок од став 1 на овој член, доколку трасатот писмено го известил имателот на меницата или некој потписник дека меницата ја акцептирал, тој спрема нив е обврзан по содржината на дадениот акцепт.

Член 37

Издавачот на сопствената меница одговара исто како што одговара акцептантот на трасирана меница.

6. Авал**Член 38**

Исплатата на трасираната и сопствената меница за целата менична сума или за одреден нејзин дел може да се обезбеди со авал.

Авал може да даде секое трето лице, дури и некој од потписниците на меницата.

Член 39

Авал се дава на меницата или на алонжот и го потпишува авалистот.

Авал се изразува со зборовите: "пер авал", "како гарант", "како емец" или со друг израз со исто значење.

За давање авал доволен е потписот на авалистот на лицето на меницата, освен ако е во прашање потписот на трасатот или трасантот.

Од авалот треба да се види за кого е даден. Ако тоа не може да се види, се смета како да е даден за трасантот.

Кај сопствената меница ако со авалот не се наведе за кого е даден, важи дека е даден за трасантот.

Член 40

Авалистот одговара исто како што одговара лицето за кое гарантира.

Обврската на авалистот останува и тогаш кога обврската за која гарантира е ништовна од било која причина, освен во случај на формален недостаток.

Со исплата на меницата, авалистот ги стекнува правата кои произлегуваат од меницата спрема лицето за кое гарантирал, како и спрема лицата кои се одговорни по меницата.

7. Пристигнување**Член 41**

Трасираната и сопствена меница може да се издаде како:

- 1) меница по видување;
- 2) меница на одредено време по видување;
- 3) меница на одредено време од денот на издавањето и
- 4) меница на одреден ден.

Меница на која пристигнувањето е поинаку определена и меница со повеќе пристигнувања не произведува правно дејство.

Член 42

Меницата по видување е платива кога ќе се поднесе на исплата.

Меница по видување мора да се поднесе на исплата во рок од една година од денот на издавањето.

Трасантот може да го скрати или да го продолжи рокот од став 2 на овој член.

Индосантите можат да ги скратат роковите од ставовите 2 и 3 на овој член.

Трасантот може да нареди меницата платива по видување да не смее да се поднесе на исплата пред одреденото време, во тој случај рокот за поднесување почнува да тече од одреденото време.

Член 43

Пристигнувањето на меницата на одредено време по видување се смета според денот на акцептот или според денот на протестот.

Кога протестот не е подигнат, во однос на акцептантот, се смета дека недатирааниот акцепт е ставен последниот ден од рокот предвиден за поднесување на акцептирање.

Член 44

Меницата која гласи на еден или на повеќе месеци од денот на издавањето или од видувањето, пристигнува на истиот датум во месецот кога треба да се изврши исплатата. Доколку во месецот кога треба да се изврши исплатата нема соодветен датум, меницата пристигнува последниот ден од месецот.

Доколку меницата гласи на еден или на повеќе цели месеци и половина месец од денот на издавањето или од видувањето, најпрво се сметаат целите месеци.

Доколку пристигнувањето е одредено за почетокот или за крајот на месецот меницата пристигнува првиот или последниот ден од месецот.

Доколку пристигнувањето е одредено за половината од месецот, меницата пристигнува петнаесеттиот ден од месецот, сметајќи рок од полни петнаесет дена.

Член 45

Кога меницата е платива на одреден ден во место во кое не важи истиот календар што важи во местото на издавањето, денот на пристигнувањето се смета според календарот што важи во местото на плаќање.

Кога меницата платива на одредено време од денот на издавањето се трасира од едно место на друго место, а во тие места не важат истите календари, како ден на издавањето на меницата се смета денот според календарот што важи во местото на плаќање и според тој ден се одредува пристигнувањето.

Роковите за поднесување на меницата за исплата се сметаат според прописите кои важат во местото на плаќање.

По исклучок, ако некоја посебна одредба во меницата или некој битен елемент на меницата укажуваат дека постоела друга намера, одредбите од ставовите 1, 2 и 3 на овој член нема да се применуваат.

III. МЕНИЧНИ РАБОТИ**1. Плаќање****Член 46**

Трасираната и сопствена меница платива на одреден ден, на одредено време по видување или на одреден ден од денот на издавањето, се поднесува на исплата на самиот ден на плаќањето или на еден од двата работни дена кои доаѓаат веднаш по денот на плаќањето.

Член 47

Сопствениите меници плативи на одредено време по видување задолжително се поднесуваат на видување на издавачот во рок од една година од денот на издавањето.

Издавачот го потврдува видувањето со датиран потпис на самата меница, а рокот за видување тече од денот на видувањето.

Ако издавачот одбие да го потврди видувањето, тоа одбивање треба да се потврди со протест.

Член 48

При плаќање на меницата, трасатот може да бара од имателот на меницата да му ја предаде меницата, со потврда на меницата дека истата е исплатена.

Имателот на меница не може да одбие делумна исплата.

При делумна исплата трасатот може да бара исплатата да се забележи на меницата, како и да му се издаде и признаница.

Член 49

Имателот на меницата не може да се присили да прими исплата пред пристигнувањето на меницата.

Трасантот може да го изврши плаќањето по меницата и пред пристигнувањето.

Лицето кое што ќе ја плати меницата до пристигнувањето, полноважно е ослободено од обврските.

Лицето од став 3 на овој член е должно да ја испита правилноста на низата индосаменти, но не и вистинитоста на потписите на индосантите.

Член 50

Износот на меницата може да биде искажан во денари или во странска валута, а во Република Македонија задолжително се исплаќа во денари.

Доколку на меницата поинаку не е одредено, вредноста на странската валута се пресметува според средниот курс од курсната листа на Народната банка на Република Македонија што важи на денот на исплатата.

Кога меничната сума е изразена во валути кои имаат ист назив, но различна вредност во земјата во која меницата е издадена и во земјата во која меницата е платива, се смета дека меничната сума е изразена во валутата на местото на плаќање.

Член 51

Во случај меницата да не се поднесе за наплата во роките утврдени со овој закон, лицата кои имаат обврски по истата, се должат меничната сума кај нотар, кој го покрива местото на плаќање. Положувањето на меничната сума е на трошок на имателот на меницата.

Со положувањето на меничната сума во целост лицето кое имало обврска по истата се ослободува од обврската.

Член 52

Врз правното дејство на меницата нема влијание смртта на трасантот или одземањето на неговата деловна способност доколку истите настапат после издавањето на меницата.

2. Регрес заради неакцептирање и неисплата**Член 53**

Имателот на трасирана или сопствена меница може да истакне барање за регрес против индосантот, трасантот и други обврзници по меницата и тоа:

- 1) но пристигнувањето во случај меницата да не е платена во целост или делумно; и
- 2) пред пристигнувањето кога:
 - акцептирањето е одбиено, потполно или делумно;
 - пред или по акцептирањето е отворен стечај, односно ликвидација над имотот на трасантот или ако ги запре плаќањата дури и во случај ако запирањето не било утврдено со судска одлука или извршувањето над неговиот имот останало безуспешно и
 - е отворен стечај, односно ликвидација над имотот на трасантот на меница која што не смее да се поднесе на акцептирање.

Член 54

Делумното или потполното одбивање на исплатата, односно на акцептирањето задолжително се утврдува со јавен документ (протест заради неакцептирање или заради неисплата).

Протест заради неисплата на меница што е платива на одреден ден или на одредено време од денот на издавањето или од видувањето, задолжително се подига еден од двата работни дена што доаѓаат веднаш по денот на плаќањето на меницата.

Протест заради неакцептирање задолжително се подига во роките одредени за поднесување на акцептирање. Во случај меницата да била поднесена на акцептирање за првпат последниот ден од рокот, протест може да се подигне уште утредента.

Кога е подигнат протест заради неакцептирање на меница не е потребно меницата да се поднесе на исплата, ниту да се подигне протест заради неисплата. Ако пред или по акцептирањето, трасантот го запре плаќањето или ако извршувањето над неговиот имот останало безуспешно, имателот на меница може да врши регрес дури откако трасантот ќе ја поднесе меницата на исплата и откако протестот ќе биде подигнат.

Во случај на стечај, односно ликвидација над имотот на трасантот пред или по акцептирањето, како и во случај на стечај, односно ликвидација отворена над имотот на трасантот на меница која не смее да се поднесе на акцептирање, имателот на меницата може да врши регрес откако ќе поднесе судско решение за отворање стечај, односно ќе поднесе пријава за поведување на постапка за ликвидација.

Член 55

За одбивање на акцептирањето или исплатата, имателот на меницата задолжително го известува својот индосант и трасантот во рок од четири дена од денот на извршениот протест, или од денот на поднесувањето на меницата доколку во неа постои одредба "без трошоци". Доколку протестот е заменет со писмена изјава на меницата согласно со овој закон, рокот се смета од денот на внесувањето на изјавата за одбивање во регистарот на протести.

Секој индосант мора, во рок од два работни дена од денот на приемот на известувањето, истото да го соопшти на индосантот кој му претходи и да ги наведе имињата и адресите на сите оние кои претходно го дале известувањето по ред се до трасантот.

Кога се дава известувањето на некој од потписниците на меницата, во рокот што важи за тој потписник, известувањето задолжително се доставува и на неговиот авалист.

Доколку било кој од индосантите не ја напишал својата адреса или ја напишал нечитко, доволно е известувањето да се достави на индосантот кој нему му претходи.

Известувањето може да се даде во било каков облик, дури и со просто враќање на меницата.

Лицето кое го дава известувањето е должно да докаже дека тоа го сторило во утврдениот рок. Се смета дека известувањето е во рок и кога писмото со коешто се дава известувањето е предадено во пошта во утврдениот рок.

Лице кое нема да го достави известувањето во утврдениот рок, не ги губи своите менични права, но одговара за штетата која ќе настане со пропуштање на рокот до висина на меничната сума.

Член 56

Трасантот, индосантот или авалистот може со одредбата: "без трошоци", "без протест" или друг израз со исто значење напишана и потпишана на меницата, да го ослободи нејзиниот имател од обврската, заради остварување на правото на регрес, да подига протест заради неакцептирање или неисплата.

Одредбата од став 1 на овој член не го ослободува имателот на меницата од обврската за поднесување на меницата во пропишаните рокови за исплата, ниту од обврската за навремено давање на известување. Пречекорувањето на роковите го докажува оној којшто го подига протестот против имателот на меницата.

Одредбата од став 1 на овој член напишана од трасантот дејствува спрема сите потписници, а онаа напишана од индосантот или авалистот дејствува само спрема тој кој што ја ставил. Доколку имателот на меницата, спротивно на одредбата напишана од трасантот, подигне протест, самиот ќе ги сноси протестните трошоци, а кога одредбата ја напишал индосантот или авалистот, трошоците на протест можат да се наплатат од сите потписници.

Член 57

Лицата кои ја трасирале, акцептирале, индосирале или авалирале меницата му одговараат солидарно на имателот на меницата.

Имателот на меницата, односно секој потписник на меницата што ја откупил, има право да истакне барање против лицата од став 1 на овој член поединечно, спрема повеќе од нив или спрема сите заедно, при што не е должен да се придржува на редот по кој тие се обврзале.

Истото право му припаѓа на секој потписник на меницата којшто ја откупил.

Истакнувањето на барање спрема еден од обврзниците не е пречка да се истакне барање и спрема другите, дури и во случај кога тие доаѓаат по лицето према кое е прво поставено.

Одредбите од овој член и од членовите 55, 56 на овој закон не се однесуваат на сопствената меница.

Член 58

Имателот на меница може да бара од оној спрема кого е истакнато барање за регрес:

- 1) износ за кој меницата не е акцептирана или исплатена, како и камата ако била одредена во меницата;
- 2) законска затезна камата и
- 3) трошоци на протестот, испратени извештаи (изјава, известување) и други трошоци.

Кога се бара регрес пред пристигнувањето, од меничната сума се одбива есконт во висина на есконтната стапка на Народната банка на Република Македонија што важи на денот на поднесувањето на регресот.

Член 59

Лице кое ја откупило меницата може да го бара од оние кои нему му одговараат:

- 1) вкупниот износ што го исплатил;
- 2) каматата на исплатениот износ во висина на есконтната стапка на Народната банка на Република Македонија што важи на денот на поднесувањето на регресот, сметајќи од денот кога го исплатил и
- 3) други трошоци што ги имал.

Член 60

Секој обврзник спрема кој се истакнува барање или спрема кој може да се истакне барање за регрес, има право, откако ќе ја исплати регресната сума, да бара меницата да му се предаде заедно со протестот и признаницата на која е потврдена исплатата.

Секој индосант кој ја откупил меницата, може да го избрише својот индосамент и индосаментите на индосантите кои доаѓаат после него.

Член 61

Кога се бара регрес заради делумно акцептирање, лицето кое исплатило дел од износот за кој меницата не била акцептирана, може да бара исплатениот износ да се забележи на меницата и за тоа да му се издаде признаница, а имателот на меницата е должен да му издаде препис на меницата, со потврда дека е верен на оригиналот и протест заради вршење натамошен регрес.

Член 62

Секој којшто има право да бара регрес може, доколку поинаку не е договорено, да се наплати со помош на нова меница, трасирана по видување на некое од лицата кои нему му се одговорни и платива во местото на живеење на тоа лице (повратна меница).

Повратната меница покрај износите утврдени во членовите 58 и 59 од овој закон, може да содржи и надомест за посредување и такса за повратна меница.

Кога повратната меница ја трасира имателот, меничната сума се одредува по курсот на меница по видување трасирана од местото на плаќањето на првобитната меница на местото на живеење на обврзникот на кого се влече. Кога повратната меница ја трасира индосантот, меничната сума се одредува по курсот на меница по видување трасирана од местото на живеење на трасантот на повратната меница на местото на живеење на обврзникот.

Член 63

Имателот на меницата ги губи своите права спрема индосантите, трасантот и другите обврзници по меницата, освен акцептантот, со изминувањето на роковите за:

- поднесување на меница по видување или на одредено време по видување и

- подигање протест заради неакцептирање или заради неисплата на меницата; и поднесување на исплата на меница која содржи одредба "без трошоци".

Доколку меницата не се поднесе на акцептирање во рокот што го одредил трасантот, имателот на меницата го губи правото на регрес заради неисплата и заради неакцептирање, освен во случај кога од содржината на одредбата произлегува дека трасантот сакал да се ослободи само од обврската за акцептирање.

Доколку на некој индосамент е утврден рокот за поднесување, тогаш, со истиот може да се користи само индосантот кој го дал индосаментот.

Член 64

Кога во утврдените рокови меницата не може да се поднесе на исплата или да се подигне протест поради прописи кои важат во друга држава и во случај на виша сила, роковите се продолжуваат.

Во случај на виша сила имателот на меницата е должен, без одложување, да го извести својот индосант и известувањето со датум и свој потпис, да го забележи на меницата или на нејзиниот алонж. За се' друго се применуваат одредбите од член 53 на овој закон.

Со престанок на вишата сила имателот на меницата е должен, без одложување, да ја поднесе меницата на акцептирање или на исплата и, доколку е потребно, да подигне протест.

Доколку вишата сила трае подолго од триесет дена по пристигнувањето на меницата за исплата за истакнување на барање за регрес не е потребно ниту поднесување на меницата на акцептирање или исплата ниту протестирање на меница.

Кај меницата по видување и на одредено време по видување, рокот од триесет дена тече од денот кога имателот на меницата го известил својот индосамент за вишата сила, без оглед на тоа дали известувањето е пред истекот на роковите за поднесување на акцептирање или исплата.

Кај мениците на одредено време по видување, рокот од триесет дена се зголемува со времето по видување утврдено во меницата.

Не се сметаат како случаи на виша сила пречки кои се чисто лични за имателот на меницата или за оној на кој тој му ја доверил меницата да ја поднесе на акцептирање или исплата односно да го подигне протестот.

Одредбите од овој член и од член 63 не се применуваат на сопствената меница.

3. Интервенција

Член 65

Трасантот, индосантот или авалистот можат во меницата да назначат лице кое, по потреба, ќе акцептира или ќе плати - интервениент.

Интервениентот може меницата, под услови пропишани со овој закон, да ја акцептира или да плати за било кој обврзник спрема кого може да се истакне барање за регрес.

Интервениентот може да биде трето лице, дури и самиот трасат или било кој од обврзаните по меница, освен акцептантот.

Интервениентот е должен во рок од два работни дена од интервенцијата за тоа да го извести оној за кого интервенирал. Доколку интервениентот го пречекори рокот тој одговара за штетата која ќе настане заради тоа пречекорување до висината на меничната сума.

4. Акцептирање со интервенција

Член 66

Акцептирање со интервенција може да се врши секогаш кога, пред пристигнувањето на меницата, нејзиниот имател е овластен на регрес по меницата која може да се поднесе на акцептирање.

Имател на меница на која е наведено лицето кое, по потреба, може да ја акцептира или во местото на плаќање да ја исплати меницата, не може пред пристигнувањето да го истакне своето право на регрес спрема оној кој го ставил наведувањето, како ниту против потписниците кои доаѓаат после него, освен кога меницата ја поднел на наведеното лице и го подигнал протестот бидејќи лицето одбило да изврши акцептирање.

Во сите други случаи имателот на меницата може да одбие акцептирање со интервенција, но притоа го губи правото на регрес пред пристигнувањето, што го имал против лицето за кое е даден акцепт, како и против потписниците кои доаѓаат после него.

Член 67

Акцепт со интервенција се забележува на меницата и го потпишува интервениентот.

Во акцептот со интервенција се забележува за кого е даден. Во спротивно, се смета дека е даден за трасантот.

Член 68

Интервениентот со акцептирање на меницата е одговорен спрема нејзиниот имател и спрема индосантите кои доаѓаат после обврзникот за кого интервенирал на начин како што тој одговара.

Лицата за кои меницата е акцептирана со интервенција, како и лицата кои нив им одговараат, можат откако ќе го исплатат износот утврден во одредбите од член 58 на овој закон, од имателот на меницата да бараат да ја предаде меницата заедно со протестот, доколку протестот бил оправдан, како и со сметката на која е потврдена исплатата.

Одредбите од овој член, како и одредбите од членовите 66 и 67 на овој закон не се применуваат на сопствена меница.

5. Исплата со интервенција

Член 69

Исплата со интервенција може да се врши во сите случаи во кои, за време на пристигнувањето или пред пристигнувањето, имателот на меницата стекнал право на регрес.

Исплатата со интервенција се однесува на целиот износ што бил обврзан да го плати оној за кого се интервенира.

Исплатата со интервенција мора да се изврши најдоцна утредента по последниот ден од денот на кој може да се подигне протест заради неисплата.

Член 70

Кога меницата е акцептирана од страна на интервениентите кои имаат место на живеење во местото на плаќање, или кога во меницата се означени, по потреба, да ја платат лица кои во местото на плаќање имаат живеалиште, имателот на меницата е должен истата да ја поднесе на сите тие лица и, ако е потребно, да подигне протест заради неисплата најдоцна утредента по последниот ден утврден за подигање протест.

Ако протестот не се подигне во тој рок, од обврската се ослободува оној којшто ја назначил адресата по потреба или за кого меницата била акцептирана со интервенција и индосантите кои доаѓаат по него.

Член 71

Имател на меница кој ќе одбие исплата со интервенција го губи правото на регрес против оние кои со таа исплата би биле ослободени.

Член 72

Исплатата со интервенција мора да се потврди со изјава за намирување ставена на меницата, со назначување на оној за кого е платено. Ако не се назначи тоа лице, се смета дека е платено за трасантот.

Меницата и протестот, доколку е подигнат, се предаваат на интервениентот - плаќач.

Член 73

Интервениентот - плаќач стекнува права кои произлегуваат од меницата против оној за кого платил и против оние кои нему му одговараат. Интервениентот - плаќач не може натаму да ја индосира меницата.

Индосантите кои доаѓаат по потписникот за кого е платено, се ослободени од обврската.

Кога повеќе интервениенти ќе понудат исплата, предност има оној кој ослободува најголем број менични обврзници. Доколку интервениентот свесно постапи спротивно на ова, го губи правото на регрес спрема оние кои би биле ослободени.

6. Умножување

Член 74

Трасирана меница може да се издаде во два или повеќе истоветни примероци. На меничниот слог на секој примерок задолжително се става истиот сериски број, во спротивно секој примерок важи како посебна меница.

Секој имател на меница во која не е наведено дека е издадена само во еден примерок, може да бара, на негов трошок, да му се издаде уште еден или повеќе примероци. Во тој случај, имателот на меницата може да се обрати на својот непосреден индосант за помош кој е должен да му помогне кај својот индосант и така со ред се до трасантот. Индосантите се должни да ги повторат своите индосаменти на новите примероци.

Член 75

Исплатата на еден од меничните примероци ослободува од обврска и по сите други примероци и во случај кога на меницата не е наведено дека со исплата по еден примерок се ништат и другите примероци. Трасантот останува во обврска по секој акцептиран примерок што нема да му биде вратен.

Индосантот кој ги пренел примероците на разни лица како и сите идни индосанти се одговорни по сите невратени примероци кои го носат нивниот потпис.

Член 76

Лицето кое ќе испрати еден примерок на акцептирање, е должно на другите примероци да го означи името на лицето кај кое се наоѓа тој примерок со обврска било кој од примероците да му го предаде на законскиот имател.

Доколку не се постапи согласно со став 1 на овој член, законскиот имател на вториот примерок може да врши регрес дури откако со протест ќе утврди дека:

1) на негово барање не му е доставен примерокот испратен на акцептирање и

2) ниту по било кој друг примерок не можел да добие акцепт или исплата.

Одредбите од овој член, како и одредбите од членовите 74 и 75 на овој закон не се применуваат на сопствена меница.

7. Преписи

Член 77

Секој имател на меница има право да направи препис од истата.

Преписот мора да биде истоветен со содржината на изворната меница, со индосаменти и со сите други одредби кои се наоѓаат на неа. Во преписот мора да се назначи каде завршува преписот.

Преписот може да се индосира и да се авалира на ист начин и со исто дејство како и изворната меница.

Член 78

Во преписот мора да се означи лицето кај кое се наоѓа изворната меница. Преписот во којшто тоа не е сторено не произведува правно дејство.

Лицето кај кое се наоѓа изворната меница е должно меницата да ја предаде на законскиот имател на преписот. Во случај на одбивање да се предаде преписот, имателот на преписот може да врши регрес против оние кои го индосирале или го авалирале преписот дури откако ќе утврди, со протест дека на негово барање не му е предадена изворната меница.

Доколку изворната меница, по последниот индосамент ставен пред да се направи препис, содржи одредба "почнувајќи оттука" или друг израз со исто значење, индосаментот вреди само на преписот", индосамент што бил ставен после внесување на таа одредба на изворната меница е ништовен.

8. Преправање на меница**Член 79**

Доколку е преправен слогот на меницата, оние кои ја потпишале меницата после тоа преправање одговараат според преправениот слог, а поранешните потписници одговараат според првобитниот слог.

9. Протест**Член 80**

Протест за трасирана и сопствена меница се подига кај нотар.

Член 81

Потписниците на меницата правата и обврските по меницата можат да ги уредат кај нотар во форма на нотарски акт.

Во случај од став 1 на овој член истите можат да се договорат по настапување на задоцнувањето на обврзникот, со исполнување на обврската по меницата, имателот на меницата да може да бара извршување без протест на меницата.

Доколку во нотарскиот акт е предвидено дека извршувањето по меницата ќе се спроведе по подигање на протестот, во таков случај, протестот се доставува на адресата која е дадена при составување на нотарскиот акт. Ако обврзникот по меницата не се најде на адресата дадена во нотарскиот акт, а нотарот писмено не е известен за промена на адресата, тогаш се смета дека протестот е уредно доставен, после што се пристапува кон извршување на обврската.

Член 82

Кога се подига протест, нотарот, во смисла на одредбите од овој закон, ја поднесува меницата на оној против кој се подига протестот и го повикува да ја изврши обврската.

Доколку лицето против кое се подига протест не се најде на адресата која ја дал, а обврзникот по меницата нема пријавено промена на адресата кај нотар, нотарот ќе состави писмен извештај за извршен обид на доставување, со закажување на нов датум за достава. Доколку на закажаниот термин обврзникот повторно не се најде, ќе се смета дека доставата е уредно извршена.

Член 83

Ако лицето обврзник по меницата не сака да го прими протестот, без оглед на причините, ќе се смета дека доставата е извршена. Нотарот за преземените дејствија на достава на протест ќе состави записник во кој е констатирано што е направено.

Член 84

Протестот задолжително содржи :

1) препис на протестираната меница, односно протестираниот меничен препис, како и сите изјави, односно забелешки по нив. Ако протестот се подига по меница издадена на странски јазик, тогаш мора да се приложи и превод на меницата, со заверка на оној кој го подига протестот;

2) име или назив на правното лице по чие барање и против кое се подига протестот;

3) потврда дека лицето против кое е подигнат протест не ја извршило обврската што од него се бара по основа на меницата;

4) доказ дека нотарот не можел да го пронајде лицето против кое се подига протестот во неговиот деловен простор, односно во станот или, доколку го пронашол, од било која причина, не можел да му го достави протестот;

5) место, час, ден, месец, година и деловниот простор или станот каде што е направен безуспешен обид за доставување на протест и

6) датум на протестот, број под кој е заведен во регистарот на протести, службен потпис и печат на нотарот.

Делот од меницата или од преписот на меницата кој не може да се прочита, нотарот во протестот ќе го означи како нечиток.

Доколку лицето против кое е подигнат протестот го образложи одбивањето на обврската или ако трасатот постави барање согласно со член 31 став 1 од овој закон, тоа се забележува на протестот.

Член 85

Кога врз основа на иста меница се бараат повеќе обврски или кога иста обврска се бара од повеќе лица, наместо повеќе протести, може да се подигне само еден протест.

Член 86

Неизвршената обврска поради која се подига протестот може да се изврши и непосредно кај нотарот или во негово присуство.

Наредбата или упатот да се постапи спротивно од став 1 на овој член се без влијание по однос на лицето кое го извршило плаќањето.

Во случај на исплата на меничниот долг, нотарот ја потврдува исплатата на меницата и меницата ја предава на лицето кое ја извршило исплатата.

Доколку меничниот должник исплати само дел од меничната сума, тоа ќе се забележи на изворната меница и во протестот и за тоа на обврзникот ќе му се издаде признаница.

Член 87

Доколку меничниот обврзник ја исплати целата менична сума, но одбие исплата на протестните трошоци, тоа ќе се утврди со протестот, а самата меница ќе се предаде на обврзникот. Надомест за протестираните трошоци ќе се бара врз основа на протестот.

Член 88

Протестот задолжително и без одложување му се предава на имателот на меницата или на лицето кое во негово име ја поднело меницата на протест.

Член 89

Нотарот е должен целата содржина на подигнатите протести да ја забележи во посебен протестен регистар според редослед, по нивниот датум и број.

Формата, содржината и начинот на водење на протестниот регистар го пропишува министерот за правда.

Нотарот, врз основа на протестниот регистар, на заинтересираните лица им издава заверен препис на протестот.

Член 90

Доколку трасантот во слогот на меницата не бара протестот да биде во форма на јавен документ, протестот заради неакцептирање или неисплата, може со согласност на имателот на меницата, да биде заменет со писмена изјава на меницата на она лице од кое е барано исполнување на обврската (трасат, акцептант, домицилијат, адресат по потреба или интервениент).

Изјавата на овие лица мора да биде датирана, потпишана и во протестниот рок внесена во регистарот на протестот, за што нотарот става потврда на протестираната меница или на алонжот.

За меници до 500 денари, Министерството за правда може да пропише нотар, наместо протест според претходните одредби од овој закон и став 1 од овој член, со препорачано писмо да достави препис на меница на сите менични должници, со напомена дека меницата е протестирана. За тоа, на барање, се издава уверение кое во протестниот рок се запишува во регистарот на протести. Во тој случај, отпаѓа и известувањето за подигнатиот протест според овој закон.

IV. МЕНИЧНИ ПРАВА

1. Застареност

Член 91

Сите менично-правни барања против акцептантот застаруваат за три години, сметајќи од пристигнувањето.

Менично-правните барања на имателот на меницата против индосантот и против трасантот застаруваат за една година, сметано од денот на навремено подигнатиот протест.

Во случај кога е договорено да нема протест и кога во меницата е впишана одредбата "без трошоци", барањето на имателот застарува за една година сметано од пристигнувањето.

Менично-правните барања меѓу индосантите, како и против трасантот застаруваат за шест месеци, сметано од денот кога индосантот ја откупил меницата или од денот кога против него е покрената постапка пред нотар за протест на меница.

Член 92

Застареноста се прекинува со поднесување тужба пред надлежен суд.

Со тужбата од став 1 на овој член се издначуваат: пријавата на меничното побарување во стечај, остварувањето на менично-правното побарување во текот на постапката, повикувањето во заштита и известувањето со кое тужениот го известува својот претходник дека против него е поднесена регресна тужба.

Известувањето од став 2 на овој член се соопштува непосредно преку надлежен суд или со препорачано писмо, при што предавањето на судот или на пошта се смета како ден на известување.

Член 93

Прекинатата застареност повторно почнува да тече:

1) во случај кога се поднесува тужба и во случај кога се остварува барањето во текот на судската постапка, од денот на последното рочиште доколку поведената постапка не продолжи;

2) во случај на пријава во стечај, односно ликвидација, од денот на завршувањето на стечајната постапка;

3) во случај кога во стечајот, односно во ликвидација ќе се оспори пријавеното барање, од денот на оспорувањето и

4) во случај на повикување во заштита и известување за поднесената тужба, од денот на правосилно завршената постапка.

Член 94

Доколку пред истекот на рокот на застарување заради престанување на работата на судот, воена служба за време на војна или заради виша сила, имателот на меницата е спречен да ги остварува своите менични права, застареноста се прекинува додека трае таквата спреченост.

Застареноста се прекинува и додека трае стечајната постапка над имотот на имателот на меницата.

По престанок на причините за спреченост од ставовите 1 и 2 на овој член, застареноста не може да заврши пред истекот на триесет дена, доколку рокот на застареноста истекува пред тој период.

Член 95

Доколку лице на кое му е одземена деловната способност, а кое покренало постапка, во било кој момент од последните три месеци од рокот на застареност, немало застапник, застареноста не може да заврши пред истекот на три месеци од моментот кога тоа лице станало деловно способно да ја води постапката или добило застапник.

Одредбите од став 1 на овој член се применуваат и во случај застапникот да ја загуби деловната способност или помеѓу него и деловно неспособното лице дојде до судир на интереси во однос на покренатата или тужбата која би се покренала.

Застареност на менично побарување кое чини дел од оставина или паѓа на товар на оставина, не може да заврши пред истекот на шест месеци од смртта на имателот на меницата.

Член 96

Прекинување и запирање на застареноста дејствуваат само кон лицата кон кои настанала причината за прекинување, односно запирање.

Член 97

Причините на прекинувањето и запирањето на застареноста утврдени во прописи на други земји имаат правно дејство во Република Македонија, само доколку се во согласност со одредбите на овој закон.

2. Неосновано збогатување

Член 98

Трасантот, акцептантот и индосантот чии менични обврски се згаснале заради застареност или заради пропуштени дејствија, одговараат на имателот на меницата доколку неосновано се збогатило на негова штета. Другите менични обврзници се ослободени од оваа одговорност.

Имотното барање кое се засновува на одговорноста заради неосновано богатење може да се оствари и врз основа на судска одлука за амортизација на исчезнатата меница.

Одговорноста заради неосновано збогатување застарува за три години.

3. Право на залог и задржување

Член 99

Кога, заради обезбедување на меничното побарување, имателот на меницата, врз основа на договор за залог, прими во залог движен предмет или побарување, а обврзникот не ја исполни навреме својата менична обврска, имателот на меницата има право да бара да се намири од залогот, без подигање на тужба против лицето кое го дало залогот (залогодавач), ако со договорот за залог, договорните страни се согласиле договорот да има својство на извршна исправа.

Во случај од став 1 на овој член, имателот на меница може:

1) врз основа на меницата и договорот за залог, кој има својство на извршна исправа, да бара реализација на залогот. Со тоа не престанува одговорноста на имателот на меницата за злоупотреба на заложното право;

2) заложните меници и другите побарувања да се наплатат и од добиените пари да се намири и

3) заложните побарувања да ги задржат за себе до износот на своето побарување.

Имателот на меницата ги има правата од став 2 на овој член и во случај кога заложувачот ќе падне под стечај, односно кога ќе се отвори постапка на ликвидација.

Имателот на меницата кога има намера да го продаде, или го продаде залогот, задолжително, по можност без одлагање, го известува обврзникот и заложувачот, ако тој е трето лице.

Имателот на меницата е должен, доколку ги намирил своите побарувања во целост, да ја предаде меницата на заложувачот, односно да ја предаде во неговата стечајна маса изворната меница заедно со добиениот вишок.

Делумното намирување по меницата задолжително се забележува на меницата.

Член 100

Со стекнување право на тужба или на регрес, имателот на меница стекнува и право да ги задржи парите на обврзникот, движните предмети и хартиите од вредност, кои по законски пат дошле во негови раце или со кои може да располага.

Правото на задржување на предметите од став 1 на овој член не може да се оствари доколку обврзникот или трето лице, при врачувањето или пред тоа, на имателот на меницата му дал на знаење дека предметите се даваат за посебна намена.

Имателот на меницата може да го користи правото на задржување и пред пристигнувањето на побарувањето, доколку должникот паднал под стечај, извршувањето на паричната обврска од неговиот имот останало безуспешно, или ако должникот е трговец кој ги запрел своите плаќања. Во овие случаи ниту ставањето до знаење дека предметите се даваат за посебна намена не го исклучува правото на задржување, доколку предметите дошле во раце на имателот на меницата или во негово располагање пред да настапат погоре наведените околности или пред да дознае тој за нив.

Член 101

Имателот на меницата е должен, по можност без одлагање, да го извести обврзникот за користење на правото на задржување.

Доколку странките поинаку не се договорат правото на задржување на имателот на меницата престанува кога неговото побарување е обезбедено со депозит во пари или во хартии од вредност.

Член 102

Правото на задржување има исто правно дејство, како и правото на залог.

Имателот на меницата, врз основа на договор со обврзникот или врз основа на правосилна пресуда на судот со која е утврдено правото на задржување, може:

- 1) задржаните готови пари да ги употреби за намирување на своето побарување и
- 2) со другите задржани предмети да постапи согласно со член 99 од овој закон.

4. Амортизација на меница

Член 103

Лицето кое ја изгубило меницата може на судот во местото на плаќање да му предложи истата да ја амортизира.

Во предлогот од став 1 на овој член предлагачот задолжително ја наведува содржината на изгубената меница и дава уверување дека ја имал таа меница или дека врз основа на неа му припаѓа некое право.

Доколку судот заклучи дека поднесените податоци се доволни, ќе издаде оглас во кој ќе ја изложи главната содржина на исчезнатата меница, со повик до оној кај кого се наоѓа меницата, истата да ја покаже на судот во рок од 60 дена, со напомена дека во спротивно, по истекот на овој рок, судот ќе ја огласи за ништовна.

За огласувањето судот го известува предлагачот и сите лица именувани во меницата.

Огласот од став 3 на овој член се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Доколку денот на плаќањето веќе пристигнал, рокот од став 3 на овој член тече од денот на огласот, а ако денот на плаќањето пристигнува подоцна, од изминувањето на тој ден.

Доколку на меницата по видување или на одредено време по видување рокот за поднесување не изминал, рокот за покажување на исчезнатата меница тече од последниот ден на рокот одреден за поднесување по видување.

Член 104

Предлагачот на амортизацијата, за да го задржи правото на регрес спрема трасантот на неакцептираната меница, како и против трасантот кој го забранил поднесувањето на меницата на акцептирање, во текот на рокот одреден за подигање протест заради неакцептирање или неисплата во местото кое е одредено за тоа, може да подигне протест, со наведување на главната содржина на исчезнатата меница. Протестот го заменува поднесувањето на меницата на акцептирање или на исплата и подигањето на соодветните протести. Надоместок на трошоците за тој протест не може да се бара.

Врз основа на судска одлука донесена во постапка за амортизација, предлагачот може, ако поинаку не договорил, по пристигнувањето на исчезнатата меница, да бара акцептантот, а во случај на став 1 од овој член и трасантот, да ја положи меничната сума кај надлежен суд според одредбите од член 51 на овој закон.

Ова барање нема правно дејство доколку лицето од кое се бара положување на меничната сума докаже дека предлагачот немал право да бара амортизација.

Член 105

Доколку меницата, не се поднесе во рокот одреден во огласот, судот ја огласува исчезнатата меница за амортизирана и за тоа го известува акцептантот, односно трасантот на неакцептираната меница или трасантот кој го забранил поднесувањето на меницата на акцептирање, ставајќи му до знаење дека меничната сума може да ја исплати на предлагачот на амортизацијата. За амортизирањето на меницата судот ќе го извести предлагачот како и сите лица именувани во меницата.

Врз основа на амортизираната меница не можат да се остварат никакви менични права.

Врз основа на одлука за амортизација предлагачот може против акцептантот, а во случај на барање за регрес од член 100 став 1 од овој закон против трасантот да ги оствари своите менични права, како да има неамортизирана меница. Меничните обврзници (акцептантот и трасантот), нема да имаат обврска да извршат исплата, доколку докажат дека предлагачот бесправно добил одлука за амортизација.

Член 106

Доколку во рокот одреден со огласот се јави оној кај кого се наоѓа меницата за која е барана амортизација, судот откако меницата ќе му се покаже на предлагачот и откако ќе ги сослуша заинтересираните лица, ќе ја запре понатамошната постапка.

V. ПРИМЕНА НА ПРАВО

Член 107

Способноста на лицето менично да се обврзе се одредува според законот на неговата земја. Доколку тој закон упатува на законот на друга земја, се применува законот на другата земја.

Лицето кое според законот од став 1 на овој член било менично-правно неспособно, се смета дека полноважно се обврзал ако потписот го дал на подрачјето на земјата по чии закони би имало менично-правна способност.

Член 108

Формата на примањето на меничните обврски ја одредуваат прописите на земјата на чие подрачје се примени тие обврски.

Исклучок од став 1 постои ако:

- 1) преземените менични обврски не се полноважни според прописите на земјата на чија територија се примени обврските, но одговараат на прописите на земјата во која е преземена некоја подоцнежна обврска. Во таков случај околноста дека поранешните обврски во поглед на формата се неправилни, не ја одземаат полноважноста на подоцнежните обврски и

2) меничните обврски меѓу државјани на Република Македонија преземени во странство кои се во согласност со одредбите на овој закон, а не се во согласност со прописите во местото каде што настанале. Во таков случај меничните обврски се полноважни.

Член 109

Формата и роковите на протестот, како и формата на другите дејствија потребни за вршење или за одржување на меничните права, ги одредуваат прописите на земјата на чија територија треба да се подигне протест или да се изврши чинидбата.

Член 110

Дејството што го произведуваат обврските на акцептантот на трасираната меница и на издавачот на сопствената меница го одредуваат прописите што важат во местото каде што овие меници се плативи.

Дејството што го произведуваат обврските на другите менични обврзници го одредуваат прописите на земјата на чија територија се дадени потписите со кои тие обврски се примени.

Член 111

Роковите за остварување на регресните права на сите менични потписници ги одредуваат прописите на местото во кое меницата е издадена.

Прописите што важат во местото на издавање на исправата одредува дали имателот на меницата го стекнува правото кое било повод за издавање на исправата.

Член 112

Прашањето дали акцептот може да се ограничи на еден дел од сумата и дали имателот на меницата е должен или не е должен да ја прими делумната исплата се решава според прописите на земјата каде што трасираната меница е платива.

По истите прописи се расправа и прашањето на делумна исплата на сопствената меница.

Член 113

Во случај на губење или кражба на меница се применуваат прописите на земјата во која меницата е платива.

Член 114

За спорови кои се покренуваат врз основа на тужба на имателот на меницата против нејзините потписници, надлежен е и судот на чие подрачје се наоѓа местото на плаќањето.

VI. МЕНИЧНИ ПРАВИЛА

Член 115

Менично може да се обврзува секое лице кое, според позитивните прописи, може да се обврзува со договор.

Член 116

Неписмено лице или лице кое не може да пишува, менично се обврзува кога на меницата или алонжот ќе стави знак со рака, кој знак ќе го завери нотар.

Менична обврска може да се прими за неписмено лице само врз основа на издадено полномошно заверено кај нотар.

При заверката задолжително се запишува дека:

- лично или преку присутните сведоци го познава лицето кое сака менично да се обврзе или да издаде полномошно;

- на лицето од алинеја 1 на овој став му е прочитана изјавата со која менично се обврзува и со која дава полномошно и

- лицето од алинеја 1 на овој став, потврдило дека прочитаната изјава одговара на неговата волја.

Заверката треба да има службен број, печат и потпис на службеното лице.

Член 117

Потписот на слепи лица на меница и на полномошно издадено од нив заради меничното задолжување важи само тогаш кога истото ќе го завери нотар.

Член 118

Доколку меницата пристигнува на празник, нејзина исплата може да се бара дури следниот работен ден. И сите други дејствија што се однесуваат на мениците, особено поднесување на акцептирање и на протест, можат да се преземат само во работен ден.

Кога некое од меничните дејствија мора да се изврши во одреден рок, чијшто последен ден е празник, рокот се продолжува до првиот работен ден што доаѓа веднаш по изминување на празникот. Празничните и неработните денови во текот на рокот се бројат при пресметувањето на рокот.

Под празник, во смисла на овој закон, се подразбираат празниците утврдени со закон.

Член 119

Во роковите утврдени со овој закон, како и во роковите одредени во меницата не се брои денот од кој се поаѓа при пресметувањето.

Денови на почек, ниту законски ниту судски, не се допуштени.

Член 120

Поднесувањето на меницата на акцептирање или на исплата и сите други дејствија кои според одредбите на овој закон треба да се преземат заради вршење или одржување на меничните права, мора да се преземат во деловната просторија и во работно време од страна на надлежен орган. Доколку деловниот простор не може да се пронајде или ако од меницата не може да се види дека бараното лице има деловен простор, лицето се бара во станот.

Во случај кога е наведено друго место на плаќање, меницата се поднесува на исплата во деловниот простор и кај лицето кое трасатот го означил.

Дејствието од став 1 на овој закон, може да се изврши и надвор од деловниот простор, станот или вон работното време ако на тоа се согласи лицето спрема кое се врши.

VII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Кривични дела

Член 121

Секое лице како и одговорното лице на правното лице кое ќе издаде или пушти во промет меница со неистинитата содржина, поради што ќе настане штета за еден или повеќе обврзници ќе се казни со затвор до три години.

При определувањето на казната од влијание е околноста под која е настаната како и висината на штетата.

Прекршок

Член 122

Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице доколку:

- трасира меница без дата или со неточна дата на издавање;
- пренесе или исплати меница без дата на издавање и
- пополни бланко меница спротивно на одредбите од овој закон.

Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари, за прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице на правното лице.

Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари, за прекршок од став 1 на овој член ќе се казни и физичко лице.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 123

Мениците поднесени во Заводот за платен промет за пресметка ќе се сметаат дека се поднесени за исплата до 31 декември 2001 година.

Член 124

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престанува да важи Законот за меница ("Службен лист на ФНРЈ" број 104/46, 16/65, 54/70 и 57/89), кој согласно со член 5 од Уставниот закон за спроведување на Уставот на Република Македонија, беше преземен како републички пропис.

Член 125

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

46.

Врз основа на член 24 од Законот за трговија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 23/95, 30/95, 43/95 и 43/99), член 28 од Законот за акцизите ("Службен весник на РМ" бр. 32/01, 50/01 и 52/01) и член 35 од Законот за Владата на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 59/2000), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 22 јануари 2002 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НАЈВИСОКИ ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ УТВРДЕНИ СОГЛАСНО МЕТОДОЛОГИЈАТА

1. Претпријатијата кои произведуваат деривати од нафта можат да ги формираат цените на одделни нафтени деривати, така што највисоките производни цени да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит.
- МБ - 86	до 12,911
- МБ - 98	до 13,301
- БМБ - 95	до 13,620
б) Дизел гориво	ден/лит.
- Д - 1	до 14,580
- Д - 2	до 14,320
в) Масло за горење	ден/лит.
- екстра лесно (ЕЛ)	до 15,799
г) Мазут	до 11,043 ден/кг.

2. Претпријатијата и другите правни лица, како и вршителите на дејност со личен труд што вршат промет на нафтени деривати и увозници (во натамошниот текст: претпријатија), ги формираат цените за одделни нафтени деривати, така што највисоките малопродажни цени да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит.
- МБ - 86	до 47,50
- МБ - 98	до 48,50
- БМБ - 95	до 45,50
б) Дизел гориво	ден/лит.
- Д - 1	до 35,00
- Д - 2	до 34,50
в) Масло за горење	ден/лит.
- екстра лесно (ЕЛ)	до 25,50
г) Масло за горење (мазут)	до 11,963 ден/кг.

Цените од став 1 на оваа точка, потточките "а", "б" и "в" важат франко пумпна станица, а цената на потточката "г" важи франко производител во земјата.

3. Во малопродажните цени утврдени со точка 2 од оваа одлука, акцизите кои ги плаќаат обврзниците согласно Законот изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит.
МБ - 86	24,605
МБ - 98	25,055
БМБ - 95	22,215
б) Дизел гориво	ден/лит.
Д - 1	12,432
Д - 2	12,272
в) Масло за горење	ден/лит.
екстра лесно (ЕЛ)	3,230
г) Масло за горење (мазут)	0,100 ден/кг.

4. Во цените од точка 2 освен во потточката "г" на оваа одлука, содржани се и трошоците за превоз од 0,400 ден/литар, а трошоците на прометот изнесуваат:

а) Моторни бензини	ден/лит.
- МБ - 86	до 2,00
- МБ - 98	до 2,00
- БМБ - 95	до 2,00
б) Дизел гориво	ден/лит.
- Д - 1	до 2,00
- Д - 2	до 2,00
в) Масло за горење	ден/лит.
- екстра лесно (ЕЛ)	до 2,00
г) Масло за горење (мазут)	до 0,25 ден/кг.

5. Од износот на платените акцизи од точка 3 на оваа одлука, Заводот за платен промет ќе врши уплата во износ од 9,18% на сметка на Фондот за пензиско-инвалидско осигурување.

6. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 00,01 часот на 23.01.2002 година.

Бр. 23-285/1
22 јануари 2002 година
Скопје

Заменик на
претседателот на Владата
на Република Македонија,
Зоран Крстевски, с.р.

47.

Врз основа на член 5, став 1 алинеја 12 од Одлуката за основање на Агенција за работа со блокирани сметки на учесниците во платниот промет ("Службен весник на Република Македонија" бр. 64/2001), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 15.01.2002 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДРУГИ РАБОТИ КОИ ЌЕ ГИ ВРШИ АГЕНЦИЈАТА ЗА РАБОТА СО БЛОКИРАНИ СМЕТКИ

1. Со оваа одлука се определуваат другите работи кои ќе ги врши Агенцијата за работа со блокирани сметки.

2. Другите работи кои ќе ги врши Агенцијата за работа со блокирани сметки се:

- да прима рекламации за извршени судски решенија;
- да прима рекламации во врска со платниот промет и да дава одговори по истите;
- да прима барања за информации за извршени акцептни налози; и
- да прима друга кореспонденција која гласи на име на Заводот за платен промет.

3. Агенцијата за работа со блокирани сметки документацијата од точка 2, алинеи 1, 3 и 4 на оваа одлука, ја доставува до Министерството за финансии.

4. Агенцијата за работа со блокирани сметки врши архивирање на документацијата од точка 1 на оваа одлука, во рокови определени со закон.

5. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 23-183/1
15 јануари 2002 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Љубчо Георгиевски, с.р.

48.

Врз основа на член 39, став 2 од Законот за енергетика ("Службен весник на Република Македонија" бр. 47/97, 40/99 и 98/2000), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 15 јануари 2002 година, донесе

ОДЛУКА ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ОДЛУКАТА ЗА ПРОМЕНА НА ЦЕНАТА НА ТОПЛИНСКАТА ЕНЕРГИЈА НА АД "ТОПЛИФИКАЦИЈА" - СКОПЈЕ

1. Владата на Република Македонија дава согласност на Одлуката за промена на цената на топлинската енергија на АД "Топлификација" - Скопје, бр. 02-1890/1 од 13.07.2001 година, за линеарно зголемување на цената на топлинската енергија во износ од 6%, сметано од денот на објавувањето на оваа одлука во "Службен весник на Република Македонија".

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 23-4646/1
15 јануари 2002 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Љубчо Георгиевски, с.р.

49.

Врз основа на член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр. 59/2000), а во врска со член 38 од Протоколот 4 за дефинирање на концептот на производи со потекло и методи на административна соработка кон Времената спогодба за трговија и трговски прашања меѓу Република Македонија и Европската заедница ("Службен весник на Република Македонија" бр. 39/2001), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 15 јануари 2002 година, ја донесе следнава

ОДЛУКА УСВОЈУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА БР. 1/2001 НА СОВЕТОТ ЗА СОРАБОТКА МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ЕВРОПСКАТА ЗАЕДНИЦА ЗА ВОВЕДУВАЊЕ НА ДВЕ ЗАЕДНИЧКИ ДЕКЛАРАЦИИ ЗА ПРИНЦИПАТОТ АНДОРА И РЕПУБЛИКА САН МАРИНО И ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРОТОКОЛОТ 4 ЗА ДЕФИНИРАЊЕ НА КОНЦЕПТОТ НА ПРОИЗВОДИ СО ПОТЕКЛО И МЕТОДИ НА АДМИНИСТРАТИВНА СОРАБОТКА, КОН ВРЕМЕНАТА СПОГОДБА ЗА ТРГОВИЈА И ТРГОВСКИ ПРАШАЊА МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ЕВРОПСКАТА ЗАЕДНИЦА

1. Се усвојува Одлуката бр. 1/2001 на Советот за соработка меѓу Република Македонија и Европската заедница потпишана со размена на писма на 21.12.2001 година за воведување на две заеднички декларации за Принципатот Андора и Република Сан Марино и за изменување на Протоколот 4 за дефинирање на концептот на производи со потекло и методи на административна соработка, кон Времената спогодба за трговија и трговски прашања меѓу Република Македонија и Европската заедница.

2. Составен дел на оваа одлука е текстот на Одлуката бр. 1/2001 на Советот за соработка меѓу Република Македонија и Европската заедница.

3. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 01.01.2002 година.

Бр. 23-95/1
15 јануари 2002 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Љубчо Георгиевски, с.р.

ОДЛУКА

БР. 1/2001 НА СОВЕТОТ ЗА СОРАБОТКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА-ЕВРОПСКА ЗАЕДНИЦА ЗА ВОВЕДУВАЊЕ НА ДВЕ ЗАЕДНИЧКИ ДЕКЛАРАЦИИ ЗА ПРИНЦИПАТОТ АНДОРА И РЕПУБЛИКА САН МАРИНО И ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРОТОКОЛОТ 4 ЗА ДЕФИНИРАЊЕ НА КОНЦЕПТОТ НА ПРОИЗВОДИ СО ПОТЕКЛО И МЕТОДИ НА АДМИНИСТРАТИВНА СОРАБОТКА

СОВЕТОТ ЗА СОРАБОТКА,

Имајќи ја предвид Времената спогодба за трговија и трговски прашања помеѓу Република Македонија, од една страна, и Европската заедница, од друга страна, во натамошниот текст "Времена спогодба";

Имајќи го особено во предвид членот 38 од Протоколот 4 за дефинирање на концептот на производи со потекло и методи на административна соработка од Времената спогодба,

Со оглед дека:

(1) До стапувањето во сила на Спогодбата за стабилизација и асоцијација помеѓу Република Македонија, од една страна, и Европските заедници и нивните земји членки, од друга страна, потпишана во Луксембург на 9 април 2001, со Одлуката на Советот бр. 2001/330 ЕЗ¹ се склучи Времената спогодба за трговија и трговски прашања помеѓу Република Македонија, од една страна, и Европската заедница, од друга страна.

(2) Во согласност со членот 50 од Времената спогодба и по известувањето од 27 април 2001 од двете страни за завршување на нивните соодветни внатрешни процедури, Времената спогодба заедно со нејзините анекси и протоколи, вклучувајќи го Протоколот 4 за дефинирање на концептот на производи со потекло и методи за административна соработка, стапи во сила на 1 јуни 2001².

(3) Пожелно е по Протоколот 4 да се вгради заедничка декларација за признавање и прифаќање од страна на Република Македонија на производите со потекло од Република Сан Марино како производи со потекло од Заедницата. Вклучувањето на ваква заедничка декларација е стандардна пракса во рамките на преференцијалните договори кои Европската заедница ги преговара со трети земји, а постоењето на царинска унија помеѓу Заедницата и Република Сан Марино го оправдува вградувањето на ваква заедничка декларација.

(4) Пожелно е по Протоколот 4 да се вгради заедничка декларација на Протокол 4 за признавање и прифаќање од страна на Република Македонија на производи кои спаѓаат во Главите 25 до 97 со потекло од Принципатот Андора како производи со потекло од Заедницата. Вклучувањето на ваква заедничка декларација е стандардна пракса во рамките на преференцијалните договори кои Заедницата ги преговара со трети земји, а постоењето на царинска унија помеѓу Заедницата и Андора за овие производи го оправдува вградувањето на ваква заедничка декларација.

(5) Заради разјаснување, пожелно е да се исправат одредени грешки во Протокол 4 поврзани со погрешни референци на поединечни членови во други членови, како и извесен број на материјални грешки.

¹ Службен весник на ЕЗ бр. Л 124 од 4.5.2001, страна 2

² Службен весник на ЕЗ бр. Л 124 од 4.5.2001, страна 1

³ Информација на Советот бр. 149/01, Служ. весник на ЕЗ бр. Ц 149 од 19.5.2001, стр. 1

ЈА ДОНЕСЕ СЛЕДНАВА ОДЛУКА:

Член 1

Протоколот 4 за дефинирање на концептот производи со потекло и методи на административна соработка кон Времената спогодба за трговија и трговски прашања помеѓу Република Македонија, од една страна, и Европската заедница, од друга страна, која се применува од 1 јуни 2001, по известувањето од 27 април 2001 од двете страни за завршување на нивните соодветни внатрешни процедури, се заменува како што следи:

1. Во "Содржината", во Глава II, втората алинеја се заменува со следново:

"- член 3 Билатерална кумулација во Заедницата".

2. Во "Содржината", во Глава II, третата алинеја се заменува со следново:

"- член 4 Билатерална кумулација во Република Македонија".

3. Во член 3, насловот се заменува со следново:

"Билатерална кумулација во Заедницата".

4. Последната реченица во член 3 се заменува со следново:

"Таквите материјали не мора да бидат предмет на доволна обработка или преработка, под услов тие да биле предмет на обработка или преработка која ги надминува операциите наведени во член 7."

5. Последната реченица во член 4 се заменува со следново:

"Таквите материјали не мора да бидат предмет на доволна обработка или преработка, под услов тие да биле предмет на обработка или преработка која ги надминува операциите наведени во член 7."

6. Во член 5 став 2 (а)(б)(в)(г)(д); член 17(4) и член 31(1) термините "земја членка на ЕЗ" и "земји членки на ЕЗ" се заменуваат со следниве:

"Земја членка на Заедницата" и "земји членки на Заедницата".

7. Член 15(1) се заменува со следново:

"1. Материјали без потекло користени во производството на производи по потекло од Република Македонија или од Заедницата, а за кои доказот за потекло е издаден или изготвен во согласност со одредбите од Глава V нема да подлежат на враќање на царина, или ослободување од плаќање царина од каков и да е вид во Република Македонија или во Заедницата".

8. Член 15(2) се заменува со следново:

"2. Забраната од став 1 ќе се применува на секоја постапка за враќање, простување или неплаќање, делумно или целосно, на царини или други давачки со еквивалентен ефект, кои се применуваат во Република Македонија или во Заедницата за материјали користени во производството, и тоа кога такво враќање, простување или неплаќање се применува стриктно или во пракса, и кога производите добиени од наведените материјали се извезуваат, а не кога тие остануваат за домашна употреба."

9. Последниот потстав во член 15 се заменува со следново:

"7. Одредбите од овој член ќе се применуваат од 1 јануари 2003 година. Одредбите од ставот 6 ќе се применуваат до 31 декември 2005 година и може да бидат повторно ревидирани со взаемна согласност."

10. член 30(1) се заменува со следново:

"1. За примената на одредбите од член 21 став (1)(б) и член 26 став (3) во случај кога производите се фактурирани во валута која не е евро, износите на националните валути на Република Македонија или на земјите членки еквивалентни на износите изразени во евро се утврдуваат годишно од секоја од соодветните земји."

11. Во член 30(3) и член 31(1) изразот "Европската комисија" се заменува со следново:

"Комисија на Европските заедници".

12. Во анекс II, последната алинеја во колона (3) за тарифен број 1901 се заменува со следново:

"- вредноста на употребените материјали од Глава 17 не надминува 30% од цената на производот франко фабрика."

13. Во анекс II, последната алинеја во колона (3) од тарифен број 2106 се заменува со следново:

"- вредноста на употребените материјали од Глава 17 не надминува 30% од цената на производот франко фабрика."

14. Во анекс II, последните 3 алинеи во колона (3) кои се однесуваат за првата алинеја на колона (2) од тарифен број 5602 се заменува со следново:

"- полипропилен филемант од тар. бр. 5402,

- полипропиленски влакна од тар. бр. 5503 или 5506, или

- кабел од полипропиленски филемант од тар. бр. 5501, за кои деноминацијата во сите случаи на единечен филемант или влакно е помала од 9 децитета, а чија употреба е можна доколку вредноста на производот не надминува 40% од цената франко фабрика".

15. Во анекс II, последните 3 алинеи во колона (3) кои се однесуваат на првата алинеја на колона (2) од глава 57 се заменува со следново:

"- полипропилен филемант од тар. бр. 5402,

- полипропиленски влакна од тар. бр. 5503 или 5506, или

- кабел од полипропиленски филемант од тар. бр. 5501, за кои деноминацијата во сите случаи на единечен филемант или влакно е помала од 9 децитета, а чија употреба е можна доколку вредноста на производот не надминува 40% од цената франко фабрика".

Ткаенина од јута може да се употреби како подлога."

Член 2

По Протоколот 4 се додаваат следниве Заеднички декларации:

**"ЗАЕДНИЧКА ДЕКЛАРАЦИЈА
во врска со Принципатот Андора**

1. Во смисла на оваа Спогодба, производите по потекло од Принципатот Андора кои спаѓаат во Главите 25 до 97 од Хармонизираниот систем се прифаќаат од Република Македонија како да потекнуваат од Заедницата.

2. Заради дефинирање на статусот на потекло на горенаведените производи Протоколот 4 се применува "мутатис мутандис".

**ЗАЕДНИЧКА ДЕКЛАРАЦИЈА
во врска со Република Сан Марино**

1. Во смисла на оваа Спогодба производите по потекло од Република Сан Марино се прифаќаат од Република Македонија како да потекнуваат од Заедницата.

2. Заради дефинирање на статусот на потекло на горенаведените производи Протоколот 4 се применува "мутатис мутандис".

Член 3

Оваа одлука стапува во сила на денот на нејзиното усвојување и ќе се применува од првиот ден на месецот кој следи по нејзиното усвојување.

50.

Врз основа на член 89 од Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност ("Службен весник на Република Македонија" бр. 37/97, 25/2000, 101/2000 и 50/2001), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 8 јануари 2002 година, донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕН НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЗАВОДОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА-СКОПЈЕ**

1. Трајко Велков се разрешува од должноста член на Управниот одбор на Заводот за вработување на Република Македонија - Скопје.

2. За член на Управниот одбор на Заводот за вработување на Република Македонија - Скопје, се именува Кирил Андоновски, пратеник во Собранието на Република Македонија.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 17-44/1
8 јануари 2002 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Љубчо Георгиевски, с.р.

51.

Врз основа на член 7 став 1 од Законот за слободни економски зони ("Службен весник на Република Македонија" бр. 56/99 и 41/2000), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 8 јануари 2002 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЈАТА ЗА СЛОБОДНИ ЕКОНОМСКИ ЗОНИ

1. Се разрешува Новица Дамњановски од должноста директор на Дирекцијата за слободни економски зони, поради заминување на друга должност.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 17-45/2
8 јануари 2002 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Љубчо Георгиевски, с.р.

52.

Врз основа на член 7 став 1 од Законот за слободни економски зони ("Службен весник на Република Македонија" бр. 56/99 и 41/2000), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 8 јануари 2002 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЈАТА ЗА СЛОБОДНИ ЕКОНОМСКИ ЗОНИ

1. За директор на Дирекцијата за слободни економски зони се именува Миливој Колевски, дипл. економист.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 17-46/2
8 јануари 2002 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Љубчо Георгиевски, с.р.

53.

Врз основа на член 162 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување ("Службен весник на Република Македонија" бр. 80/93, 14/95, 71/96, 32/97, 24/2000, 96/2001 и 50/2001), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 8 јануари 2002 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ЧЛЕН НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ФОНДОТ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА - СКОПЈЕ

1. Ангел Наков се разрешува од должноста член на Управниот одбор на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија - Скопје.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 17-2190/2-2001
8 јануари 2001 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Љубчо Георгиевски, с.р.

54.

Врз основа на член 38 став 5 од Законот за ученичкиот и студентскиот стандард ("Службен весник на Република Македонија" бр. 37/98), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 8 јануари 2002 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ДРЖАВНИОТ СТУДЕНТСКИ ДОМ "ПЕЛАГОНИЈА" - СКОПЈЕ

1. За членови на Управниот одбор на Државниот студентски дом "Пелагонија" - Скопје се именуваат:

- м-р Етем Азири, дипл. политиколог;
- Гоце Видановски, раководител на Сектор во Министерството за образование и наука,
- Горѓи Илиевски, раководител на Сектор во Министерството за образование и наука,
- Никола Младеновиќ, раководител на Одделение во Министерството за образование и наука,
- Љупчо Спасовски, главен државен просветен инспектор во Министерството за образование и наука.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 17-2190/2-2001
8 јануари 2001 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Љубчо Георгиевски, с.р.

Огласен дел

ЗАПИШУВАЊЕ ВО ТРГОВСКИОТ РЕГИСТАР

Основниот суд Битола во Битола, со решението Трег. бр. 1262/2001 од 5.11.2001 година, во регистарска влошка бр. 013692, го запиша во трговскиот регистар основањето на ЈТД на Трговското, услужно и производно друштво Казимоски Илмија и др. ЛУХ-ЦЕЈ КОМПАНИ увоз-извоз Лабуништа ЈТД, Лабуништа.

Дејности: 20.40, 20.51, 45.21/1, 45.21/2, 45.22, 45.25, 45.41, 45.42, 45.43, 45.44, 45.45, 50.20, 50.30/1, 50.30/2, 50.30/3, 51.21, 51.31, 51.32, 51.33, 51.34, 51.35, 51.36, 51.37, 51.38, 51.39, 51.41, 51.42, 51.42/1, 51.42/2, 51.43, 51.44, 51.45, 51.47, 51.53, 51.54, 51.55, 51.70, 52.11, 52.12, 52.21, 52.22, 52.23, 52.24, 52.25, 52.26, 52.27, 52.41, 52.42, 52.43, 52.44, 52.44/1, 52.44/2, 52.44/3, 52.44/4, 52.45, 52.46, 52.47, 52.48, 55.30, 55.30/1, 55.30/2, 55.40, 60.22, 60.23, 60.24, 63.12, 71.10, надворешна трговија со прехранбени производи, надворешна трговија со непрехранбени производи, меѓународен транспорт на стоки и патници, малограничен промет, реекспорт, меѓународна шпедиција, застапување и посредување во прометот на стоки и патници, продажба на стоки од консигнациони складови на странска стока.

Во правниот промет со трети лица Трговското, услужно и производно друштво Казимоски Илмија и др. ЛУХ-ЦЕЈ КОМПАНИ увоз-извоз Лабуништа ЈТД, Лабуништа настапува во свое име и за своја сметка.

Друштвото во правниот промет со трети лица истапува во свое име и за своја сметка со полни овластувања. Друштвото во правниот промет со трети лица одговара со целиот свој имот и солидарно со сите други содружници.

Управител: Казимоски Илмија од Лабуништа, Струга, со неограничени овластувања во рамките на запишаните дејности.

Содружниците вложуваат еден телефон од 1.000,00 ден. секој по 500,00 ден.

Од Основниот суд Битола во Битола, Трег. бр. 1262/2001. (29669)

Основниот суд Битола во Битола, со решението Трег. бр. 1263/2001 од 5.11.2001 година, во регистарска влошка бр. 013693, го запиша во трговскиот регистар основањето на ДООЕЛ на Друштвото за производство, трговија и услуги ДОНЕЈ Охрид ДООЕЛ, Охрид Булевар туристичка Мини Базар Гранит Л-15А.

Содружник на друштвото е Ангеловски Владимир.

Дејности: 19.10, 19.20, 19.30, 20.10/1, 20.10/2, 22.11, 22.12, 22.13, 22.14, 22.15, 22.21, 22.22, 22.23, 22.24, 22.25, 22.31, 22.32, 22.33, 72.10, 72.20, 72.30, 72.40, 72.60, 74.40, 74.12, 50.10, 50.30/1, 50.30/2, 50.40/2, 50.50, 52.11, 52.12, 52.21, 52.22, 52.23, 52.24, 52.25, 52.26, 52.33, 52.41, 52.42, 52.43, 52.44/1, 52.44/2, 52.44/4, 52.45, 52.46, 52.47, 52.48, 52.62, 52.63, 51.21, 51.31, 51.32, 51.34, 51.35, 51.36, 51.37, 51.41, 51.42, 51.43, 51.44, 51.45, 51.47, 51.53, 51.54, 51.56, 51.64, 51.70, 55.11, 55.12, 55.30/1, 55.30/2, 55.40, 55.23, 60.21, 60.22, 60.23, 60.24, 61.20, 63.30, 63.40, 71.10, 71.21, 71.33, 65.12/3, 74.83, 92.34, 93.05, надворешна трговија со прехранбени производи, надворешна трговија со непрехранбени производи, застапување и посредување во прометот на стоки и услуги, меѓународен транспорт на стоки и патници, угостителски и туристички услуги, застапување на странски фирми, лонг систем малограничен промет, рекспорт.

Основачки влог во износ од 2.600 евра по извештај од овластен проценител.

Друштвото во правниот промет со трети лица истапува во свое име и за своја сметка со полни овластувања.

Друштвото во правниот промет со трети лица за преземените обврски одговара со сите свои средства со полна одговорност.

Управител на друштвото и во надворешнотрговски промет со неограничени овластувања е содружникот Ангеловски Владимир од Охрид.

Од Основниот суд Битола во Битола, Трег. бр. 1263/2001. (29670)

Основниот суд Битола во Битола, со решението Трег. бр. 1264/2001 од 5.11.2001 година, во регистарска влошка бр. 013694, го запиша во трговскиот регистар основањето на ТД на Друштвото за производство, трговија и меѓународен транспорт и шпедиција "АГРОИНВЕСТ" увоз-извоз ДОО Прилеп, Прилеп, ул. "Нил Армстронг" бр. 17-а.

Основачи: Трајче Петрески и Соња Петреска од Прилеп, ул. "Нил Армстронг" бр. 17-а.

Основачки влог по 80.000,00 ден., секој од содружниците.

Дејности: 50.10, 50.20, 50.30/1, 50.30/2, 50.30/3, 51.11, 51.21, 51.22, 51.23, 51.24, 51.25, 51.31, 51.32, 51.33, 51.34, 51.35, 51.36, 51.37, 51.38, 51.39, 51.41, 51.42, 51.42/1, 51.42/2, 51.43, 51.44, 51.45, 51.47, 51.51, 51.52, 51.53, 51.54, 51.55, 51.57, 51.64, 51.65, 51.66, 51.70, 52.21, 52.22, 52.23, 52.24, 52.25, 52.26, 52.27, 52.41, 51.52, 51.43, 60.21, 60.22, 60.23, 60.24, 63.11, 63.12, 63.30, 15.11, 15.12, 15.20, 01.11/1, 01.11/2, 01.11/3, 01.22/1, 01.23, 01.24, 01.25, надворешна трговија со прехранбени и непрехранбени производи, меѓународен транспорт и шпедиција, полни овластувања и полна одговорност на друштвото.

Управител: Соња Петреска.

Од Основниот суд Битола во Битола, Трег. бр. 1264/2001. (29671)

МАЛИ ОГЛАСИ

Се огласуваат за неважни следниве документи:

Пасош бр. 0929261 на име Ичев Звонко, ул. "К. Узун-ов" бр. 1/15, Струмица. (22683)

Пасош бр. 1103809 на име Целадини Фадил, с. Добри Дол, Гостивар. (1662)

Пасош бр. 825672 на име Љума Несим, ул. "Ристо Антевски" бр. 7, Тетово. (24493)

Пасош бр. 74055/93 на име Зиба Цури, с. Делогожда, Струга. (1824)

Пасош бр. 613161/95 на име Арслани Бајрам, с. Радолишта, Струга. (1825)

Пасош бр. 138595 на име Џајрис Османи, с. Гургурница, Тетово. (1826)

Пасош бр. 0740931 издаден од УВР-Тетово на име Мустафа Насер, с. Пирок, Тетово. (1694)

Пасош бр. 1091146/98 издаден од УВР-Тетово на име Асани Флорим, с. М. Речица, Тетово. (1263)

Пасош бр. 738144/95 издаден од УВР-Скопје на име Халими Даим, с. Гајре, Тетово. (1431)

Пасош бр. 1405775/00 издаден од УВР-Велес на име Зекирова Сејдије, с. Д. Јаболчиште, Велес. (1494)

Пасош бр. 1057936 издаден од УВР-Скопје на име Сафет Зулфи, с. Копаница, Скопје. (1502)

Пасош бр. 1601693/01 издаден од УВР-Скопје на име Зулфикари Гулнас, ул. "Скопска" бр. 9/2-1, Скопје. (1657)

Пасош бр. 1602514/01 издаден од УВР-Скопје на име Зулфикари Јонус, ул. "Скопска" бр. 9/2-1, Скопје. (1658)

Пасош бр. 1600984/01 издаден од УВР-Скопје на име Зулфикари Шериф, ул. "Скопска" бр. 9/2-1, Скопје. (1660)

Пасош бр. 910459/96 издаден од УВР-Скопје на име Али Бајрамша, ул. "2" бр. 15, с. Идризово, Скопје. (1663)

Пасош бр. 007839 на име Митев Велин Панте, ул. "Македонска" бр. 17-6, Кочани. (31946)

Пасош бр. 1494808 на име Богески Слободан, Прилеп. (1867)

Пасош бр. 1163305 на име Иваноски Живко, с. Г. Коњари, Прилеп. (1873)

Пасош бр. 1124948 на име Асаноски Муамер, ул. "4 Јули" бр. 24, Кичево. (1868)

Пасош бр. 954691/96 издаден од УВР-Скопје на име Газменд Исмани, ул. Севастополска" бр. 49, Скопје. (1898)

Пасош бр. 1048902 издаден од УВР-Гостивар на име Ризвани Едвин, с. Велебрдо, Гостивар. (1899)

Пасош бр. 1194301/99 издаден од УВР-Скопје на име Кујтим Садики, ул. "Антон Панов" бр. 11/41а, Скопје. (1901)

Пасош бр. 517958 на име Абаси Абдулкадр, с. Шипковица, Тетово. (1250)

Пасош бр. 1637025/01 на име Шора Рамадан, ул. "176" бр. 8, Тетово. (1907)

Пасош бр. 1479015 на име Трајанов Дејанчо, с. Вирче, Делчево. (1909)

Пасош бр. 0775670 издаден од УВР-Струмица на име Марангозова Јорданка, ул. "Светозар Марковиќ" бр. 3, Струмица. (1911)

Пасош бр. 1168405 на име Авдиљ Керим Мамути, ул. "Борис Кидрич" бр. 54, Куманово. (1911)

Пасош бр. 1483136 на име Хиснија Даут, с. Гургурница, Тетово. (1945)

Пасош бр. 1543860 на име Дурсун Вајда, с. Центар Жупа, Дебар. (22496)

Пасош бр. 1543856 на име Дурсун Дрита, с. Центар Жупа, Дебар. (22493)

Пасош бр. 1543938 на име Дурсун Алмина, с. Центар Жупа, Дебар. (2879)

ЈАВНИ ПОВИЦИ

Врз основа на член 13 од Законот за јавни набавки ("Службен весник на Република Македонија" бр. 26/98), Комисијата за јавни набавки за реализација на проектот "Воведување на систем на следење и дијагностика на ТСЕ (Трансмисиви Спонгиоформни Енцефалопатии) кај животните "при Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство Управа за ветеринарство, објавува

ОТВОРЕН ПОВИК БР. 1/2001 ПО ВТОР ПАТ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ГРАДЕЖНО И ГРАДЕЖНО-ЗАНАЕТЧИСКИ РАБОТИ-АДАПТАЦИЈА НА ОБЈЕКТ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1.1. Нарачател на повикот е МЗШВ- Управа за ветеринарство, Скопје ул. "Ленинова" бр. 2.

1.2. Предмет на набавката е изведување на градежно и градежно-занаетчиски работи - адаптација на објект за лабораторија за дијагностика на ТСЕ.

1.3. Обемот на работа е даден во тендерската документација.

1.4. Повикот е јавен, отворен и анонимен.

2. ТЕНДЕРСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

2.1. Тендерската документација може да се види и погледне во Управата за ветеринарство, соба 317, секој работен ден.

3. СОДРЖИНА НА ПОНУДАТА

Понудата треба да содржи:

3.1. Име на понудувачот (правното лице) со адреса на седиштето;

3.2. Единечни цени по позиции и вкупната цена на понудата според тендерската документација на повикот, изразена во денари со сите пресметани даноци;

3.3. Рок на изведување на работите изразено во календарски денови;

3.4. Начин на плаќање;

3.5. Рок на важност на понудата;

3.6. Изјава дали понудувачот ќе ги изведе работите сам или ќе ангажира и подизведувачи.

3.7. Придружна документација за понудата мора задолжително да содржи:

- извод од регистрација на дејноста;

- документ за бонитет издаден од носителот на платниот промет согласно Правилникот за содржина на документот за бонитет ("Службен весник на Република Македонија" бр. 32/98 и 55/98);

- доказ дека со правосилна пресуда не му е изречена мерка на безбедност-забрана на вршење на дејност (извод од судска евиденција - Уверение од надлежен Основен суд - Оддел за прекршоци);

- доказ дека не е во стечај или во процес на ликвидација (Извод од судски регистар на претпријатија за поведена постапка за стечај - Потврда од надлежен Основен суд).

Сите документи кои ја сочинуваат придружната документација треба да бидат доставени во оригинален примерок или како копија заверена од нотар.

3.8. Документација за професионално-техничка способност на понудувачот:

- листа и список на досега изведени работи во последните три години по објекти, датуми и износи;

- број и структура на вработени;

- податоци за расположива опрема.

4. ПОСТАПКА

4.1. Право на учество на конкурсот имаат сите правни лица во Република Македонија кои ги исполнуваат условите од конкурсот.

4.2. Изборот на најповолна понуда ќе се изведе според следните критериуми:

Рангирање	Поени
1. Цена на услугата	60,
2. Рок на изведување	20,
3. Начин на плаќање	15,
4. Техничка оспособеност	5,
	Вкупно: 100.

5. РОК И НАЧИН НА ДОСТАВУВАЊЕ НА ПРИЈАВАТА

5.1. Рок за доставување на понудите е 5 дена од денот на објавувањето (вклучувајќи го и денот на објавувањето).

5.2. Понудата се доставува во еден оригинален примерок, кој треба да биде заверен и потпишан од одговорното лице на понудувачот.

5.3. Секој субјект може да учествува само со една понуда.

5.4. Понудата треба да ги содржи сите податоци наведени во повикот.

5.5. Понудата се доставува во затворени коверти.

Надворешниот коверт во горниот лев агол треба да ја носи ознаката "не отворај", како и бројот на повикот. Тој не треба да содржи никаква ознака со која би можел да се идентификува испраќачот-понудувачот. Во средината на ковертот треба да биде назначе-

на адресата на набавувачот: "Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство - Управа за ветеринарство - Комисија за јавни набавки за реализација на проектот "Воведување на систем на следење и дијагностика на ТСЕ (Трансмисиви Спонгиоформни Енцефалопатии) кај животните".

5.6. Понудите се доставуваат со предавање во архивата на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство со обврска да се обезбедат докази за датумот на поднесување на пријавата.

6. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

6.1. Пријавите кои не се предадени во рокот, како и оние кои не се изработени според пропозициите на барањето, нема да бидат разгледувани.

6.2. Пријава може да достави секое правно лице, а постапката на прибирањето на понудите се спроведува во согласност со Законот за јавни набавки ("Службен весник на РМ" бр. 26/98).

Отворањето на понудите ќе се врши во присуство на претставници од понудувачите, на ден 29.01.2002 година, со почеток во 9 часот во просторите на Управата за ветеринарство при Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Комисија за јавни набавки

СОДРЖИНА

	Страница
43. Закон за Народната банка на Република Македонија.....	1
44. Закон за чек.....	8
45. Закон за меница.....	16
46. Одлука за определување највисоки цени на одделни нафтени деривати утврдени согласно Методологијата.....	27
47. Одлука за определување на други работи кои ќе ги врши Агенцијата за работа со блокирани сметки.....	27
48. Одлука за давање согласност на Одлуката за промена на цената на топлинската енергија на АД "Топлификација" - Скопје.....	28
49. Одлука усвојување на Одлуката бр. 1/2001 на Советот за соработка меѓу Република Македонија и Европската заедница за воведување на две заеднички декларации за принципите Андора и Република Сан Марино и за изменување на Протоколот 4 за дефинирање на концептот на производи со потекло и методи на административна соработка, кон Времената спогодба за трговија и трговски прашања меѓу Република Македонија и Европската заедница.....	28
50. Решение за разрешување и именување член на Управниот одбор на Заводот за вработување на Република Македонија - Скопје.....	29
51. Решение за разрешување од должноста директор на Дирекцијата за слободни економски зони.....	30
52. Решение за именување директор на Дирекцијата за слободни економски зони.....	30
53. Решение за разрешување од должноста член на Управниот одбор на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија - Скопје.....	30
54. Решение за именување членови на Управниот одбор на Државниот студентски дом "Пелагонија" - Скопје.....	30

Издавач: ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, п.о. - Скопје, бул. "Партизански одреди" бр. 29.

Директор и одговорен уредник - Крум Коцарев.

Телефони 129-036, 117-460. Телефакс 112-267. Пошт. факс 51.

Жиро-сметка 300000000188798. Бр. за ДДВ МК - 4030987108771. Депонент - Комерцијална банка, АД - Скопје.

Печат: НИП "Нова Македонија" - АД - Скопје.